

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysten ja taloushallinnon juridiikka

Maija Suoanttila

Kuluttajasaatavien perintä- ja oikeudenkäyntikulujen muutokset vuosina 2012–2013

Opinnäytetyö 2013

Tiivistelmä

Maija Suoanttila

Kuluttajasaatavien perintä- ja oikeudenkäyntikulujen muutokset vuosina 2012–2013, 45 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Yritysten ja taloushallinnon juridiikka

Opinnäytetyö 2013

Ohjaaja: lehtori Raili Toikka, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka kuluttajasaatavaa koskevat perintä- ja oikeudenkäyntikulut muuttuivat vuosina 2012–2013. Työn tavoitteena oli käsitellä kuluttajasaatavan perintää sekä siihen läheisesti liittyviä asioita. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena oli erityisesti tarkastella, kuinka perintä- ja oikeudenkäyntikulut määräytyivät kuluttajasaatavan perinnässä ennen laki- ja säädösmuutoksia sekä kuinka nämä muutokset vaikuttivat kuluista säädettyihin enimmäismääriin.

Työn alussa tarkastellaan eri saatavatyyppettä sekä velan vanhentumista. Tämän jälkeen käsitellään hyvää perintätapaa, perintää ohjaavaa säännöstöä ja perinnän eri tekniikoita. Lopuksi työssä käsitellään perintä- ja oikeudenkäyntikuluja kuluttajasaatavan perinnässä. Lainsäädäntö on työssä merkittävässä asemassa. Keskeisimpiä työssä käytettyjä lakeja ovat perintälaki ja oikeudenkäymiskaari.

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Työ perustuu teoriaan, eikä se sisällä erillistä empiiristä osiota. Aineisto työhön kerättiin kirjallisuudesta, lainsäädännöstä, sähköisistä lähteistä sekä erilaisista artikkeleista. Lisäksi opinnäytetyön sisältöä tukee korkeimman oikeuden ja markkinaoikeuden ennakkopäätökset sekä kuluttajariitalautakunnan ratkaisut.

Työn lopputulos on kattava tietopaketti kuluttajasaatavan perinnästä sekä perintä- ja oikeudenkäyntikulujen määräytymisestä.

Asiasanat: saatavat, perintä, perintälaki, perintäkulut, oikeudenkäyntikulut

Abstract

Maija Suoanttila

Changes in Collection Charges and Legal Expenses of Consumer Claims during 2012–2013, 45 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration, Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Corporate and Financial Law

Bachelor's Thesis 2013

Instructor: Ms Raili Toikka, Senior Lecturer

The purpose of this study was to find out how the collection charges and the legal expenses of consumer claims have changed during the years 2012–2013. The aim was to cover the debt collection of consumer claims and related issues. The objective of this study was especially to figure out how the collection charges and the legal expenses were determined before the changes in the law and the statute, and to compare the past situation with the present one.

The different kind of claims and the falling of a claim under the statute of limitations are studied at the beginning of this thesis. Next, the study focuses on the good method of collection, the legal institution and the different techniques of debt collection. The collection charges and the legal expenses of consumer claims are dealt with at the end of the thesis.

In this study, a qualitative research method was utilized. The thesis is based on theory, and hence an empirical part is not included. The data for this study were gathered from literature, legislation, the Internet and specific articles. Legislation has an important position in this thesis. Moreover, precedent examples of the Supreme Court and the Market Court were used to support the theoretical considerations in this study, not forgetting the decisions of the Consumer Disputes Board.

The final result of this thesis was a comprehensive data package dealing with the debt collection of consumer claims. The results of the study show how the collection charges and the legal expenses are dictated.

Keywords: claims, debt collection, debt collection legislation, collection charges, legal expenses

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Saatavat.....	7
2.1 Yksityisoikeudelliset ja julkisoikeudelliset saatavat.....	7
2.2 Muut saatavatyytit	8
2.3 Kuluttaja- ja yrityssaatavat.....	8
2.4 Viivästyskorko	9
3 Velan vanhentuminen	10
3.1 Erityislainsäädännön vaikutus velan vanhentumiseen	11
3.2 Yleinen ja toissijainen vanhentumisaika	11
3.3 Viiden vuoden vanhentumisaika.....	13
3.4 Velan lopullinen vanhentuminen.....	13
3.5 Velan vanhentumisen katkaiseminen	13
4 Perintää ohjaava säännöstö.....	15
5 Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä	16
5.1 Kuluttaja-asiamies ja hyvä perintätapa	18
5.2 Ammattimaisesti perintää harjoittavat ja hyvä perintätapa	19
5.3 Lakiuudistuksen vaikutus hyvään perintätapaan	20
6 Perintä	20
6.1 Vapaaehtoinen perintä	21
6.2 Lakiuudistuksen vaikutus perintään.....	22
6.3 Oikeudellinen perintä.....	23
6.4 Velkomustuomioiden lukumääriä Suomessa vuosina 2011–2012.....	24
6.5 Ulosotto- ja jälkiperintä	25
7 Perintäkulut.....	27
7.1 Perintäkulut kuluttajaperinnässä.....	29
7.2 Aikarajat kuluttajaperinnässä.....	31
7.3 Kokonaiskuluvastuu kuluttajaperinnässä.....	33
8 Oikeudenkäyntikulut.....	33
8.1 Oikeudenkäyntimaksut ja asianosaiskulut	34
8.2 Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen	35
8.3 Summaarinen menettely.....	36
9 Yhteenveto ja pohdinta	39
9.1 Yhteenveto	39
9.2 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet.....	40
Kuviot	42
Taulukot	42
Lähteet.....	43

Käsitteet ja lyhenteet

HE = Hallituksen esitys

KKO = Korkein oikeus

Kuluttajavalituslautakunta = Nykyinen Kuluttajariitalautakunta

Maksuehtolaki = Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista

MAO = Markkinaoikeus

Perintälaki = Laki saatavien perinnästä

Vanhentumislaki = Laki velan vanhentumisesta

Aiempi pykälä = Perintälain aiempi pykälä, joka on korvattu 16.3.2013

Muutettu pykälä = Perintälain muutettu pykälä, joka on tullut voimaan 16.3.2013

Lisätty pykälä = Perintälakiin lisätty pykälä, joka on tullut voimaan 16.3.2013

1 Johdanto

Velkomustuomioiden määrä kasvaa vuosittain. Keskustelua onkin herättänyt erityisesti kuluttajavelallisen huono asema. Nyt tätä asemaa on pyritty parantamaan uudistamalla perintälakia sekä alentamalla eräitä vastapuolen maksettavaksi tuomittavia oikeudenkäyntikuluja niistä määräävää asetusta muuttamalla.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka kuluttajasaatavan perintä- ja oikeudenkäyntikulut muuttuivat vuosina 2012–2013. Työn tavoitteena on siten tarkastella, kuinka kuluttajavelallisen asema muuttui erinäisten laki- ja säädösmuutosten johdosta.

Aihe on sekä uusi että ajankohtainen ja mikä parasta, itseäni kovasti kiinnostava. Aihetta ei laki- ja säädösmuutosten tuoreuden johdosta ole voitu paljoa tutkia. Lisäksi velallisen asema on nostattanut perintä- ja oikeudenkäyntikulujen osalta runsaasti keskustelua mediassa, mikä itsessään lisää aiheen ajankohtaisuutta.

Työn alussa käsitellään perintään liittyviä aiheita, kuten erilaisia saatavia ja velan vanhentumista. Tämän jälkeen syvennytään perintää ohjaavaan säännöstyön sekä hyvään perintätapaan. Opinnäytetyön lopussa käsitellään perintää sekä perintätoimista kuluttajalle aiheutuvia perintä- ja oikeudenkäyntikuluja ennen ja jälkeen lakimuutoksen. Opinnäytetyön päättää pohdinta, jossa työlle on esitetty myös erilaisia jatkotutkimusaiheita.

Opinnäytetyössä käytetään laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Työ pohjautuu vahvasti teoriaan, eikä se sisällä erillistä empiiristä osiota. Aineisto työhön kerätään kirjallisuudesta, lainsäädännöstä, sähköisistä lähteistä sekä erilaisista artikkeleista. Opinnäytetyö on pitkälti lainsäädäntöön pohjautuva, ja sen aihepiiri on rajattu koskemaan kuluttajasaatavien perintää sekä näistä perintätoimista aiheutuvia perintä- ja oikeudenkäyntikuluja.

Toivon, että työ toimii toimia kattavana tietopakettina asiasta kiinnostuneille henkilöille.

2 Saatavat

Saatavat jaetaan perinnän yhteydessä kahteen ryhmään: yksityisoikeudellisiin ja julkisoikeudellisiin saataviin. Nämä saatavaryhmät eroavat toisistaan erityisesti täytäntöönpanonsa perusteella. Jälkimmäisessä saatavaryhmässä täytäntöönpanon toteuttaa valtion ulosottoviranomainen ilman tuomiota tai päätöstä. (Pönkä & Willman 2005, 17.) Perinnän näkökulmasta saatavat jaetaan myös kuluttaja- ja yrityssaataviin (Pönkä & Willman 2005, 52–53).

Saatavan perusteina toimivat usein erilaiset oikeustoimeen perustuvat sopimukset, kuten kauppasopimus, osamaksusopimus, urakkasopimus ja tilisopimus (Lindström 2011, 85). Oikeus saatavaan voi syntyä myös vahingonkorvauksen tai perusteettomasti maksetun edun nojalla (Rikalainen & Uitto 2008, 184).

2.1 Yksityisoikeudelliset ja julkisoikeudelliset saatavat

Ellei erityislainsäädännössä toisin säädetä, ovat saatavat luonteeltaan yksityisoikeudellisia. Normaalin kaupankäynnin yhteydessä syntyneet saatavat kuuluvat yksityisoikeudellisten saatavien ryhmään. Velkasuhteet sekä liike- että kuluttajakaupassa ovatkin luonteeltaan yksityisoikeudellisia. Erääntyneen yksityisoikeudellisen saatavan perintä vaatii täytäntöönpanoperusteen, jona yleisimmin toimii oikeuden tuomio. (Pönkä & Willman 2005, 17–18.)

Julkisoikeudelliset saatavat on asetettu lainsäädännössä erityisasemaan, minkä johdosta ne ovat lain nojalla suoraan ulosottokelpoisia. Tämän takia velkojan ei tarvitse hakea saatavalleen erillistä täytäntöönpanoperustetta oikeusteitse. Julkisoikeudelliset saatavat koostuvat pitkälti valtion, kuntien ja kuntayhtymien tarjoamista palveluista, joiden yleisimpiin maksuihin kuuluvat esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelumaksut, vanhustenhuollon maksut sekä passin ja ajokortin hankinnasta aiheutuneet maksut. (Pönkä & Willman 2005, 18–19.)

Kaikki julkisyhteisöjen tarjoamat palvelut palvelumaksuineen eivät kuitenkaan kuulu suoraan julkisoikeudellisten saatavien ryhmään. Ne voivat olla luonteeltaan yksityisoikeudellisia. Tällaisia julkisyhteisöjen yksityisoikeudellisia saatavia ovat esimerkiksi kirjastomaksut, vesi- ja jätemaksut sekä asuinhuoneistojen

vuokrat. Epäselvässä tilanteessa on hyvä tarkistaa, onko saatava laissa säädetty suoraan ulosottokelpoiseksi. Jos näin ei ole, on erääntynyt saatava perittävä oikeusteitse. (Pönkä & Willman 2005, 18–19.)

2.2 Muut saatavatyytit

Kaikki saatavat eivät suoraan kuulu yksityisoikeudellisten eivätkä julkisoikeudellisten saatavien ryhmään. Esimerkiksi vakuutusyhtiöt, vaikka ovatkin yksityisiä liikeyrityksiä, ovat oikeutettuja perimään tietyissä tilanteissa saataviaan kuin ne olisivat julkisoikeudellisia. Jos jatkuvasta vahinkovakuutuksesta löytyy ehto, jossa määrätään vakuutuksenantajan vastuun pysymisestä myös tilanteessa, jossa vakuutettu laiminlyö maksun suorittamisen, ei saatavan perimiseen tarvita erillistä oikeuden päätöstä. Tällöin vakuutuksenottajan on tullut saada asiasta tieto. Jos velallinen kuitenkin kiistää saatavan, se on perittävä kuin yksityisoikeudellinen saatava, oikeusteitse. (Pönkä & Willman 2005, 19.)

2.3 Kuluttaja- ja yrityssaavat

Kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:n mukaan kuluttajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiallisesti muuta kuin liiketoimintaa varten. Perintälain 3 §:ssä kuluttajasaatava määritellään saatavaksi, jota elinkeinonharjoittaja odottaa suoritettavaksi vastineeksi kulutushyödykkeen luovuttamisesta tai luoton myöntämisestä kuluttajalle. (Pönkä & Willman 2005, 30.)

Yleisiä kuluttajasaatavia ovat esimerkiksi puhelinlaskut, osamaksukaupasta aiheutuneet laskut, erilaisten tavaroiden tilauksesta aiheutuneet maksut sekä luottokorttimaksut. Kuluttajasaatavana ei useimmiten pidetä asunto-osakeyhtiön perimää vastikesaatavaa tai yksityishenkilön perimää vuokrasaatavaa hänen ollessaan vuokranantajan asemassa. (Rikalainen & Uitto 2008, 206.)

Kuluttajasaatavasta on lisäksi kyse, jos siitä on vastuussa joku muu kuin sopimuksen tehnyt kuluttaja. Tällöin vastuuvollisen on oltava kuluttajan asemassa. Niinpä yksityishenkilöltä perittävä takausmaksu mielletään kuluttajasaatavaksi, mikäli päävelkasuhde on luonteeltaan kuluttajasaatava. (Rikalainen & Uitto 2008, 206.)

Elinkeinonharjoittajaksi laissa määritellään luonnollinen tai oikeushenkilö, joka tuloa tai taloudellista hyötyä vastaan tarjoaa kulutushyödykkeitä ammattimaisesti vastiketta vastaan hankittaviksi (Kuluttajansuojalaki, 1:5 §). Yrityssaatavala tarkoitetaan saatavia yrityksiltä sekä yhteisöiltä (Pönkä & Willman 2005, 52–53).

2.4 Viivästyskorko

Korkolaissa säädetään rahavelalle maksettavasta korosta (Korkolaki, 1 §). Velallinen ja velkoja ovat alustavasti oikeutettuja keskenään sopimaan viivästyskoron määrästä, mutta koronkiskonta ei ole sallittua. Kun kyseessä on kulutusluottoa tai kulutushyödykettä koskeva kuluttajakauppasopimus, on viivästyskorolle säädetty korkolaissa enimmäismäärät. (Rikalainen & Uitto 2008, 204–205.)

Kun velallinen laiminlyö maksun suorittamisen, hän on velvollinen maksamaan erääntyneelle saatavalle vuotuista viivästyskorkoa. Viivästyskorko on seitsemän prosenttiyksikköä lisättynä vallitsevaan sekä erikseen vahvistettuun viitekoroon. Tämä vahvistettu viitekorko vaihtelee vallitsevan korkotason mukaan, ja se pysyy voimassa kuusi kuukautta kerrallaan: aikaväleillä 1.1.–30.6. sekä 1.7.–31.12. (Rikalainen & Uitto 2008, 205.)

Vuonna 2012 viivästyskorko oli 8 %, ja se on pysynyt samana vuoden 2013 alusta lähtien (Suomen Pankki 2013). Jos kyseessä on maksuehtolain mukainen suoritus, maksetaan viivästyskorkoa kuitenkin kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampana kuin kulloinkin voimassa oleva viitekorko (Korkolaki 4 a §).

Kun viivästyskorko on alhaisempi kuin ennen eräpäivää määritetty viivästyskorko, tulee viivästyskorkoa maksaa samoin perustein kuin ennen eräpäivää olisi toimittu. Kun velallinen on sitoutunut kulutusluottosopimukseen tai muihin korkolaissa tarkemmin määriteltyihin sopimuksiin, tulee viivästyskorko maksettavaksi samoin kuin ennen eräpäivää. Maksuvelvollisuus on kuitenkin enintään 180 vuorokautta koko velan erääntymisestä alkaen. (Korkolaki 4 §.)

Jos velkaa koskeva tuomioistuimen tuomio annetaan ennen mainitun ajanjakson päättymistä, korkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää tuomion antamiseen.

(Korkolaki, 4 §.)

Kun eräpäivästä on sovittu jo etukäteen sitovasti, tulee viivästyskorko maksettavaksi eräpäivästä lukien. Tilanteessa, jossa eräpäivästä ei ole erikseen ennalta sovittu, tulee viivästyskorko maksettavaksi siitä alkaen, kun 30 vuorokautta on ehtinyt kulua päivästä, jona velkoja lähetti laskun velalliselle tai muulla tavoin edellytti velallista suorittamaan määrätyn rahamäärän. Velvollisuutta viivästyskoron maksamiselle ei kuitenkaan ole ennen kuin velkojan lähettämä lasku tai muu vaatimus on saapunut perille. (Rikalainen & Uitto 2008, 205.)

Korkolakia ei sovelleta julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velkasuhteeseen (Korkolaki, 1 §). Kunnan tuottamat sosiaali- ja terveystalvet maksuineen kuuluvat julkisoikeudellisten saatavien ryhmään, kuten aiemmin todettiin. Esimerkiksi kunnallisista sosiaali- ja terveystalvetmaksuista veloitetaan maksun laiminlyönnin johdosta erillisen lain mukaan korkolain mukainen viivästyskorko eräpäivästä lähtien (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 16 §).

3 Velan vanhentuminen

Laki velan vanhentumisesta astui voimaan 1.1.2004, ja se kumosi vuonna 1868 annetun vanhentumisasetuksen. Luonteeltaan vanhentumislaki on toissijainen yleislaki; sitä sovelletaan, jollei muualla lainsäädännössä toisin säädetä. Lain mukaan velka voi tarkoittaa muutakin kuin rahavelkaa, esimerkiksi erilaisia veloitteita. (Pönkä & Willman 2005, 154.)

Ajan kulumisen toimii velan vanhentumisen perusteena. Tämän vuoksi velan vanhentuminen ei vaadi erillistä päätöstä eikä osapuolten toimia, vaan se tapahtuu itsekseen lain perusteella. (Pönkä & Willman 2005, 154.) Velan vanhetessa velallisen velvollisuus velan suorittamiselle lakkaa. Niinpä velkojalla ei ole oikeutta periä vanhentunutta saatavaa. (Pönkä & Willman 2005, 179.)

Velasta suoritettava korko, viivästyskorko ja velkaan kytköksissä olevat muut kustannukset vanhentuvat itsenäisesti aivan, kuten pääoman lyhennys tai muut suoritukset. Velan pääoman vanhetessa vanhentuvat kuitenkin niin velkaan liittyvät korot kuin muutkin kustannukset. Kun velan vanhentuminen katkaistaan, katkeaa samanaikaisesti velkaan liittyvien korkojen ja muiden kustannusten

vanhentuminen riippumatta niiden erääntymisajasta. (Laki velan vanhentumisesta, 12 §.)

3.1 Erityislainsäädännön vaikutus velan vanhentumiseen

Vallitsevan oikeuskäytännön mukaan erityissäännös syrjäyttää yleissäännöksen. Tämän vuoksi määrättyihin saamissuhteisiin sovelletaan yleisen vanhentumislain sijasta erityislakien omia säädöksiä velan vanhentumisesta. Nämä lait säätävät määräaikojen laskemisesta, velkojan oikeudesta katkaista vanhentuminen sekä vanhentumisen oikeusvaikutuksista toisin kuin yleinen vanhentumislaki. Vanhentumislakia ei sovelleta esimerkiksi:

- veroon
- julkiseen maksuun
- saatavaan, joka on perittävässä ulosottoimin ilman erillistä päätöstä
- sakkoon
- muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen
- uhkasakkoon
- elatusapuun tai -tukeen
- eläke- tai sosiaalilainsäädännön tai lakisääteisen vakuutuksen tai julkisista varoista suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen tai muuhun etuuteen. (Pönkä & Willman 2005, 155–157.)

Vanhentumislaki toimii kuitenkin täydentävänä säädöksenä; sitä sovelletaan niiltä osin kuin erityislaki ei toisin säädä. On olemassa tilanteita, joissa erityislaki säätää ainoastaan siitä, milloin velka vanhentuu. Näissä tilanteissa vanhentumislakia sovelletaankin esimerkiksi velan vanhentumisen katkaisemisen näkökulmasta. (Pönkä & Willman 2005, 157.)

Erityislaki tulee sovellettavaksi ainoastaan siinä tarkoitettuun velkaan, eikä erilaisia vanhentumisaikoja voida soveltaa yhtäaikaisesti. Siten velkaa koskee vain yksi vanhentumisaika kerrallaan. (Pönkä & Willman 2005, 157.)

3.2 Yleinen ja toissijainen vanhentumisaika

Vanhentumislaisissa säädetään velan yleisestä vanhentumisajasta. Vanhentumislain 4 §:n mukaan velan yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta. Ajankoh-

dasta, josta velan vanhentuminen katsotaan alkaneeksi, säätävät vanhentumislain 5–7 §:t. (Pönkä & Willman 2005, 159.)

Vanhentumislain 5 §:n mukaan vanhentuminen katsotaan alkaneeksi eräpäivästä, kun se on etukäteen määrätty velallista sitovasti. Sekä velkojan että velallisen tulisikin olla tietoisia eräpäivästä. Ennalta määrätty eräpäivä voi olla ilmaisuna alkuperäisessä sopimuksessa, jälkeempään tehdyssä sopimuksessa tai se on voinut syntyä osapuolten vakiintuneen käytännön perusteella. Olemassa on myös tilanteita, joissa eräpäivä määräytyy yksipuolisen sopimuksen perusteella tai suoraan lain nojalla. (Pönkä & Willman 2005, 159–160.)

Vanhentumislain 6 §:n mukaan ajankohta, josta velan vanhentuminen katsotaan alkaneeksi, on liitoksissa velkojana toimivan osapuolen suoritusvelvollisuuteen tilanteessa, jossa eräpäivä ei ole ollut edellä mainituin tavoin ennalta sitovasti sovittu. Kyseisessä tilanteessa alkaa yleinen kolmen vuoden vanhentumisaika kulua, kun myyjä on luovuttanut kaupankohteen ostajalle tai kun velkoja on täyttänyt oman suoritevelvollisuutensa. (Pönkä & Willman 2005, 160.)

Vanhentumislain 7 § säätää vahingonkorvauksen tai muun hyvityksen vanhentumisesta tilanteessa, jossa eräpäivää ei ole pystytty ennalta määrittämään. Kun velkoja kykenee esittämään maksuvaatimuksen velalliselle, alkaa yleinen vanhentumisaika kulua tietyin edellytyksin; velkojan on tullut saada tieto vahingon syntymisestä ja tietoa velasta vastuussa olevasta tahosta. (Pönkä & Willman 2005, 161.)

Yleisen velan vanhentumisajan lisäksi vanhentumislain 8 §:ssä säädetään kymmenen vuoden toissijaisesta vanhentumisajasta (Pönkä & Willman 2005, 159). Sitä sovelletaan toistaiseksi myönnettyyn, ehdollisesti syntyvään sekä muuhun velkaan, jonka vanhentumisajan alkamisajankohta ei selvene edellä käsiteltyjen vanhentumislain 5–7 §:n mukaisesti. Velat, joihin sovelletaan toissijaisista vanhentumisaikaa, ovat harvinaisia. Kyseisen velan erääntyminen joko velkojan vaatimuksesta tai muun syyn johdosta muuttaa vanhentumisajan kolmeen vuoteen velan erääntymispäivästä lukien. (Pönkä & Willman 2005, 170.)

Sekä velan yleinen että toissijainen vanhentumisaika on katkaistavissa. (Pönkä & Willman 2005, 159.)

3.3 Viiden vuoden vanhentumisaika

Velan vanhentumisen määräaika pitenee vanhentumislain 13 §:n mukaan viiteen vuoteen, jos velasta on annettu lainvoimainen tuomio taikka muu ulosotto-peruste, joka on täytäntöönpantavissa samoin kuin lainvoimainen tuomio. (Pönkä & Willman 2005, 178.)

Julkisista saatavista säättää laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta, joka kumosi vuonna 1961 annetun lain verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta, 1 & 23 §). Julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona velka on määrätty tai laitettu maksuun; muussa tapauksessa saatavan erääntymistä seuranneen vuoden alussa (Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta, 20 §).

3.4 Velan lopullinen vanhentuminen

Ulosottokaassa säädetään saatavan vanhentumisesta ulosottooperusteen määräajan kuluessa umpeen. Tämän jälkeen saatavasta jää jäljelle, mitä vanhentuneesta velasta säädetään vanhentumislaisissa. (Ulosottokaari, 2:27 §.) Tavallisesti tämä määräaika on 15 vuotta, mutta määräaika pidentyy 20 vuoteen, jos velkoja on yksityishenkilö tai jos velka perustuu rikokseen, josta on tuomittu vankeutta tai yhdyskuntapalvelua (Ulosottokaari, 2:24 §). Ulosottooperusteen määräaikaa aletaan laskea hetkestä, jona yksipuolinen tuomio, lainvoimainen tuomio tai muu lopullinen ulosottooperuste on annettu (Ulosottokaari, 2:25 §).

Luonnollisen henkilön ulosottooperusteelliset velat vanhentuvat siten lopullisesti 15 vuodessa tai 20 vuodessa, jos ulosottooperusteessa tarkoitettu velkoja on yksityishenkilö tai jos velka perustuu rikokseen, josta on tuomittu vankeutta tai yhdyskuntapalvelua. (Takuu-Säätiö.)

3.5 Velan vanhentumisen katkaiseminen

Velan vanhentuminen on katkaistavissa. Katkaisemisen jälkeen alkaa kulua uusi edellisen mittainen vanhentumisen määräaika. (Pönkä & Willman 2005, 159.) Vanhentuminen katkeaa, kun velalliseen kohdistetaan joko vapaamuotoinen tai oikeudellinen katkaisutoimi (Rikalainen & Uitto 2008, 164). Sekä va-

paamuotoisista että oikeudellisista katkaisutoimista säädetään vanhentumislaissa (Laki velan vanhentumisesta, 10–11 §).

Velan vanhentumisen vapaamuotoisen katkaisemisen ehtona on velan riittävä yksilöinti (Rikalainen & Uitto 2008, 164). Edellytyksenä vapaamuotoiselle katkaisemiselle on, että katkaisun suorittaa joko velkoja, velallinen tai osapuolet yhdessä varmistamalla että toinen osapuoli saa asiasta tiedon. Velan vanhentumista ei katkaise velkasuhteeseen kuulumattoman tahon suorittama maksu tai muistutus. (Pönkä & Willman 2005, 171.) Velan vanhentumisen vapaamuotoisille katkaisutoimille ei ole määritelty laissa määrämuotoa. Pyydettyessä velkojan on kuitenkin pystyttävä todistamaan velallisen saaneen tiedon katkaisutoimesta. (Rikalainen & Uitto 2008, 164.)

Velan vanhentuminen katkeaa vapaamuotoisesti joko osapuolten välisellä sopimuksella tai velallisen taikka velkojan suorittaman katkaisutoimen johdosta. Vanhentumislain mukaan vanhentuminen katsotaan katkenneeksi osapuolten sopiessa maksujärjestelyistä, vakuudesta, muusta velan ehtojen muutoksesta tai siitä, että vanhentuminen on katkaistu. Vapaamuotoisesta katkaisutoimesta on myös kyse velallisen suorittaessa velkaa tai tunnustaessa sen velkojalle sekä velkojan muistuttaessa velallista saatavasta. Lisäksi, kun velkoja vaatii maksumuutusta, velan vanhentuminen katkeaa vapaamuotoisena katkaisutoimena. (Pönkä & Willman 2005, 171–172.)

Velan vanhentuminen katkeaa oikeudellisten katkaisutoimien johdosta, kun:

- 1. Velkoja panee vireille saatavaa koskevan kanteen velallista vastaan tai esittää saatavaa koskevan vaatimuksen tuomioistuimessa, kuluttajariitalautakunnassa tai laissa säädetyssä muussa toimielimessä tai menettelyssä, jossa voidaan antaa ratkaisu tai ratkaisusuositus, taikka toimieliimessä, joka on merkitty Euroopan komission pitämään tietokantaan kuluttajariitoja ratkaisevista elimistä.*
- 2. Velkoja ilmoittaa saatavan velallista koskevan julkisen haasteen johdosta taikka velallisen konkurssissa tai muussa maksukyvyttömyysmenettelyssä tai kun velka muutoin otetaan huomioon menettelyn yhteydessä.*
- 3. Velkoja panee vireille ulosottoasian tai jos velka muutoin otetaan huomioon ulosottomenettelyssä.*

4. Saatava otetaan käsiteltäväksi tuomioistuinsovittelussa tai sellaisessa sovittelumenettelyssä, jossa tehty sovinto voidaan vahvistaa täytäntöönpanokelpoiseksi siten kuin riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (394/2011) säädetään.

(Laki velan vanhentumisesta, 11 §.)

4 Perintää ohjaava säännöstö

Laki saatavien perinnästä tuli voimaan 1.9.1999. Tätä ennen perintätoimintaa ei Suomessa säädellyt mikään erityislaki; perinnässä sovellettiin yleisiä kauppa-kaaren asiamiestä sekä oikeustoimilain valtuutusta koskevia säännöksiä. (Lindström 2011, 210–212.)

Perintälaki on yleislaki. Se on toissijainen laki, jota sovelletaan tilanteessa, johon ei muualta lainsäädännöstä löydy ratkaisua. Toisin sanoen perintälakia sovelletaan, kun muu lainsäädäntö ei toisin määrää. Perintälain syrjäyttäviä erityislakeja on säädetty eräistä julkisoikeudellisista saatavista, esimerkiksi veroista. (Lindström 2011, 215.) Tämä yleislain ja erityislain suhde on kuitenkin aiheuttanut väärinkäsityksiä, sillä erityislaki ei ole yleislakia poissulkeva laki. Perintälaki voi tulla sovellettavaksi myös laissa erityisasemaan asetettujen saatavien perinnässä, joskin sovelletuin osin. (Pönkä & Willman 2005, 24.)

Perintälaki tulee sovellettavaksi saatavan vapaaehtoisessa perinnässä (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seulu 2001). Perintälakia sovelletaan riippumatta siitä, toimiiko velkojana tai velallisenä luonnollinen henkilö, yksityinen oikeushenkilö vai julkinen oikeushenkilö. Laissa on kuitenkin säädöksiä, jotka tulevat sovellettavaksi ainoastaan kuluttajasaatavan perinnässä. (Pönkä & Willman 2005, 34.) Velallisen hyväksi perintälaki on pakottavaa lainsäädäntöä, eikä sen säännöksistä saa poiketa velallisen vahingoksi. Laissa ei kuitenkaan ole estetty velallisen asettamista lain yleisiä säännöksiä parempaan asemaan. (Lindström 2011, 215.)

Tasavallan presidentti vahvisti 18. tammikuuta 2013 saatavien perintää koskevan lain muutoksen (Valtioneuvoston kanslia 2013). Perintälain uudistus astui voimaan 16.3.2013 samanaikaisesti uuden maksuehtolain kanssa (Lahtinen 2013, 34). Maksuehtolakia sovelletaan maksuihin, jotka elinkeinonharjoittaja

suorittaa toiselle elinkeinonharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta (Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista, 1 §). Perintälain uudistuksen tarkoituksena on estää kohtuuttoman suurien perintäkulujen periminen velalliselta (Oikeusministeriö 2013). Lakimuutoksen yhteydessä täsmennettiin myös hyvän perintätavan sisältöä (Lahtinen 2013, 34).

Saatavan perintään tuomioistuimessa ei sovelleta perintälakia, vaan oikeudenkäymismenettelyyn sovelletaan oikeudenkäymiskaaren säännöksiä (Pönkä & Willman 2005, 24). Eräitä vastapuolen maksettavaksi tuomittuja oikeudenkäyntikuluja uudistettiin syksyllä 2012 (Oikeusministeriön asetus 425/2012).

Perintään liittyy lisäksi erityislakien ryhmä, johon kuuluu esimerkiksi veronkantolaki- ja asetus. Näiden ohella käytännön perintätoimissa sovelletaan myös erilaisten lakien joukkoa, johon kuuluu esimerkiksi kuluttajansuojalaki, henkilötietolaki sekä laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa. (Pönkä & Willman 2005, 24–25.) Lisäksi perintälain kanssa samana vuonna voimaan tuli laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta, jonka mukaan perintätoimintaa toisen lukuun saa harjoittaa ainoastaan lainmukaisen toimiluvan omaava taho (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta, 1 & 15 §).

Yllä mainittujen säännösten lisäksi kuluttajasaatavien perintää ohjaa kuluttaja-asiamiehen ohje hyvästä perintätavasta kuluttajaperinnässä. Kuluttaja-asiamies valvoo kuluttajasaatavien perintää, ja ohje sisältää kuluttaja-asiamiehen tarkan kannan asiasta. (Kuluttajavirasto 2005.) Kuluttaja-asiamies on ottanut kantaa moniin perinnän tilanteisiin perintälain tultua voimaan (Pönkä & Willman 2005, 38). Viimeisin versio ohjeesta on lokakuulta 2005 (Kuluttajavirasto 2005).

5 Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä

Hyvästä perintätavasta säättää perintälain 4 § (Pönkä & Willman 2005, 38). Perintälain uudistuksen yhteydessä hyvän perintätavan sisältöä täsmennettiin maaliskuussa 2013 (Lahtinen 2013, 34).

Ennen perintälain voimaantuloa Suomen Perintätoimistojen Liitto ry, oikeusministeriö ja kuluttaja-asiamies laativat ohjeet hyvästä perintätavasta kuluttaja-

kaupassa vuonna 1992. Kun perintälakia vuonna 1999 säädettiin, ei perintää koskevaa oikeuskäytäntöä ollut käytettävissä juuri lainkaan. Nyt hyvää perintätapaa ohjaa oikeusohjeiden joukko, jonka mukaan perintää suoritetaan. (Pönkä & Willman 2005, 38.) Hyvästä perintätavasta säädetään myös kuluttaja-asiamiehen ohjeessa hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä (Kuluttajavirasto 2005).

Tilanne, jossa peritään niin yritys- kuin kuluttajasaatavaa, voi johtaa ylilyönteihin. Kuluttajasaatavaa perittäessä velallinen jää usein väistämättä altavastajan asemaan. Kaikkien osapuolten oikeusturvasta huolehtiminen toimii hyvää perintätapaa koskevien säännösten lähtökohtana. Tämän vuoksi on määritelty sallitun ja kielletyn menettelyn raja perintätoimissa. Näin on pyritty varmistamaan perinnän suorittaminen yleisesti hyväksyttävällä tavalla. (Pönkä & Willman 2005, 37–38.)

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä.

(Laki saatavien perinnästä, 4 §.)

Hallituksen esityksen 199/1996 mukaan perintätoimet tulee suorittaa asiallisesti, tahdikkaasti sekä velallisen yksityisyyttä kunnioittavasti. Tämän vuoksi velallista loukkaavien tai häpäisevien keinojen käyttäminen perintätoimissa on kiellettyä. (Pönkä & Willman 2005, 39.) Perintälain yllä mainittu yleislauseke kieltää perinnässä epäasianmukaiset menettelytavat sekä sopimattoman painostuksen muodot (Rikalainen & Uitto 2008, 199).

Hyvälle perintätavalle asetetut vaatimukset tulee täyttää riippumatta siitä, suorittaako perinnän velkoja itse tai toimeksisaaja, kuten perintätoimisto, velkojan lukuun (Rikalainen & Uitto 2008, 199). Vaikka hyvän perintätavan säädökset koskevat myös yrityssaatavia, on hyvä perintätapa usein erilainen kuluttaja- ja liikekaupassa (Lehtonen ym. 2001). Lopullisesti kuluttajasaatavaa koskevasta hyvästä perintätavasta sekä perintälain soveltamisesta päättää markkinaoikeus (Kuluttajavirasto 2005).

Perintälaisissa on erikseen säädetty hyvän perintätavan vastaisista menettelytavoista. Perintälain 4 §:n mukaan perinnässä on kiellettyä antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seurauksista sekä muista

velallisen kannalta tärkeistä asioista. Hyvän perintätavan vastaista on myös tarpeettoman taikka kohtuuttoman haitan ja kulun aiheuttaminen sekä velallisen yksityisyydensuojan vaarantaminen. Sopimattomasta sekä hyvätavanvastaisesta menettelystä löytyy säädös myös kuluttajansuojalaista. Kuluttajansuojalain 2 luvun mukaan asiakassuhteessa ei tule käyttää aggressiivista menettelyä. Tämä säädös koskee myös kuluttajasaatavan perintää. (Lehtonen ym. 2001.)

Kuluttajansuojalaissa säädetään lisäksi hyvästä luotonantotavasta, jonka mukaan luotonantajan tulee menetellä luotonantotilanteessa vastuullisesti. Luotonantajalta edellytetään vastuullista suhtautumista maksujärjestelyihin sekä tiedon ja neuvon tarjoamista kuluttajalle pyrkimyksenä estää maksuvaikeuksien synty tai syveneminen. (Kuluttajansuojalaki, 7:13 §.)

Säännöksen yhtenä tavoitteena on ennaltaehkäistä epäasianmukaisten menettelytapojen käyttö luotonantotilanteessa. Lisäksi sillä on haluttu korostaa luotonantajan velvollisuutta olla sekä avoin että rehellinen. Säännöksen mukaan luotonantajan velvollisuuksiin kuuluu myös ottaa riittävässä määrin huomioon kuluttajan etu sekä tämän taloudellinen turvallisuus. (HE 24/2010.)

5.1 Kuluttaja-asiamies ja hyvä perintätapa

Kuluttaja-asiamies on antanut ohjeen hyvästä perintätavasta kuluttajaperinnässä (Kuluttajavirasto 2005). Oikeudelliselta luonteeltaan ohjeet ovat suosituksia, mutta niitä vaikea kiistää (Pönkä & Willman 2005, 55).

Hyvän perintätavan vastaisesti toimivalta velkojalta tai toimeksisaajalta voidaan kieltää kyseisen menettelytavan sekä sen tai siihen rinnastettavan toiminnan jatkaminen. Näin voidaan menetellä myös, mikäli toimeksisaaja toimii vastoin lakia velalliselle annettavan kirjallisen maksuvaatimuksen osalta. Mikäli tilanne sitä vaatii, on kielto mahdollista kohdistaa myös elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön. Kuluttaja-asiamies voi määrätä kiellon väliaikaisena sekä tehostaa sitä tarvittaessa. (Kuluttajavirasto 2005.)

Mikäli elinkeinonharjoittaja tai julkisyhteisö jättää noudattamatta perintälain säännöksiä, kuluttaja-asiamies pyrkii kohti neuvotteluratkaisua. Jos neuvottelut

eivät tuota tulosta, ottaa kuluttaja-asiamies käyttöön tilanteen mukaiset pakko-keinot tai vie asian markkinaoikeuteen. (Kuluttajavirasto 2005.)

MAO:23/13

Kuluttaja-asiamies on vaatinut, että markkinaoikeus kieltää WestStar Oy:tä 50.000 euron sakon uhalla käyttämästä ammattimaista perintätoimintaa harjoittaessaan menettelyä, jossa kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselle aiheutetaan tarpeettomia kuluja lähettämällä ilman erityistä aihetta samasta saatavasta velalliselle useampaa kuin kahta maksullista kirjallista maksuvaatimusta.

5.2 Ammattimaisesti perintää harjoittavat ja hyvä perintätapa

Perintätoimia harjoitettaessa ammattimaisesti tulee täytettäväksi korkeammat vaatimukset kuin omaa saatavaa perittäessä (Lehtonen ym. 2001). Kun harjoittaa perintätoimia ammattimaisesti, on toiminnassa huomioon otettava lisäksi velallisen oikeudet. Tämän takia esimerkiksi perintätoimistot ovat oikeutettuja ottamaan perittäväksi ainoastaan oikeudellisen perusteen omaavia saatavia. Lainvastaisten taikka muutoin perusteettomien saatavien periminen on hyvän perintätavan vastaista. (Lehtonen ym. 2001; Rikalainen & Uitto 2008, 199.)

Esimerkiksi kuluttajasaatavasta vaadittu korkolaissa säädettyä korkeampi korko tulisi jättää perimättä ja huomauttaa asiasta velkojalle.

(Lehtonen ym. 2001.)

Kun ammattimaisesti perintää harjoittavat saavat toimeksiannon, he eivät kuitenkaan käytännössä ole velvollisia selvittämään perittäväksi annetun saatavan oikeellisuutta. (Lehtonen ym. 2001; Rikalainen & Uitto 2008, 199.)

Kiellettyä on perintätoimien jatkaminen tilanteessa, jossa kyse on riitaisesta saatavasta. Kyseisessä tilanteessa perintätoimiston tulisi yhteistyössä velkojan kanssa päättää vapaaehtoisen perinnän jatkamisesta taikka asian viemisestä tuomioistuimeen. (Lehtonen ym. 2001; Rikalainen & Uitto 2008, 199.)

Ammattimaisesti perintää harjoittavan ei tule saattaa omalla logollaan varustettuja tuotteita velkojan haltuun. Tällä estetään se, ettei velkoja pääse kyseisiä tuotteita käyttämään ja samalla antamaan velalliselle väärää kuvaa siitä, kuka perintää tosiasiallisesti hoitaa. Lisäksi kiellettyä on toimeksiannoista maksaminen

velkojalle. Se kasvattaisi velallisen perintäkuluja ja olisi siten vastoin hyvää perintätapaa, koska perintäkulut eivät jäisi kohtuullisiksi. (Lehtonen ym. 2001.)

5.3 Lakiuudistuksen vaikutus hyvään perintätapaan

Hyvä perintätapa on yksi perinnän keskeisimpiä perusperiaatteita, ja se on kirjattu perintälakiin. Perintälain uudistuessa tarkennettiin hyvän perintätavan sisältöä. Lakiin lisättiin erillinen maininta maksujärjestelyistä, jona voidaan esimerkiksi pitää velallisen pyynnöstä suoritettavaa maksuajan pidentämistä. Maksujärjestelyjä velkojan on arvioitava tapauskohtaisesti. Olosuhteet huomioon tulisi arvioida tilanteen kohtuullisuus sekä pyrkiä kohti sovinnollista ratkaisua. (Lahtinen 2013, 34–35.)

Lakiuudistuksen mukaan maksujärjestelyihin tulisi suhtautua vastuullisesti, mikä tarkoittaa realistista suhtautumista maksusuunnitelman tekoon; maksusuunnitelman tulisi olla tasapainoisessa suhteessa velallisen maksukykyyn verrattuna (Lahtinen 2013, 34–35). Hyvän perintätavan käsitettä uudistettiin lisäksi kieltämällä vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen saatavan perintä (Laki saatavien perinnästä, uusittu 4 §).

6 Perintä

Perinnällä tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen tai muu maksuvelvollinen, esimerkiksi takaaja, vapaaehtoisesti suorittamaan maksettavaksi erääntynyt velkojan saatava.

(HE 199/1996.)

Perintälaki tulee sovellettavaksi saatavan erääntyessä, ja se velvoittaa sekä velkojaa itse että mahdollista toimeksisaajaa, kuten perintätoimistoa. Saatava katsotaan erääntyneeksi, jos suoritus ei ole velkojan tilillä sovitun mukaisesti tai lain mukaiseen eräpäivään mennessä. (Pönkä & Willman 2005, 20–21.)

Perintä voidaan jakaa vapaaehtoiseen perintään, oikeudelliseen perintään sekä ulosotto- tai jälkiperintään. Nämä kaikki ovat perintätapoja, joita kutsutaan perinnän tekniikoiksi. Perinnän taktiikalla tarkoitetaan menettelyä, jossa velkoja valitsee käytettävät perintätavat. Valintaan vaikuttavat monet eri tekijät, kuten saatavan laatu, saatavan suuruus, velallisen luottotiedot, saatavan lopullinen

vanhentuminen, velallisen maksuhalukkuus sekä velallisen tavoitettavuus. (Rikalainen & Uitto 2008, 185–189.)

Käytettävä perintätyyli kytkeytyy yrityksen toimialaan, asiakaskunnan rakentamiseen sekä myytävien tuotteiden tai palvelujen laatuun ja määrään. Perintäpolitiikkaan vaikuttaa se, onko asiakkaan asemassa kuluttaja, yritys vai molemmat, mikä on ostojen määrä ja kuinka usein toimituksia suoritetaan. Lisäksi asiakasluototuksen määrä sekä mahdolliset toimia turvaavat myyntiehdot tai vakuudet vaikuttavat asiaan. Käytettävä perintätyyli voi vaihdella esimerkiksi asiakaskunnittain sekä myös asiakaskohtaisesti. (Lehtonen ym. 2001.)

Perinnän tuloksellisuus on verrannollinen sen aloittamisajankohtaan. Perintä onkin hyvä aloittaa aikaisessa vaiheessa, sillä se on useimmiten sitä tuottavampaa, mitä aikaisemmin perintätoimiin ryhdytään. Perintätoimiin ryhdyttäessä tulee noudatettavaksi perintälaissa perintätoimille asetetut aikarajat. (Rikalainen & Uitto 2008, 184.)

6.1 Vapaaehtoinen perintä

Vapaaehtoiseen perintään sovelletaan perintälakia (Laki saatavien perinnästä, 1 §). Vapaaehtoisen perinnän tavoitteena on vastaanottaa vapaaehtoinen maksusuoritus turvautumatta oikeudenkäyntimenettelyyn (Rikalainen & Uitto 2008, 188; Lindström 2011, 209).

Mikäli perittävä saatava on määrältään pieni, voi vapaaehtoinen perintä olla ainoa järjellinen perintäkeino. Vapaaehtoisella perinnällä velkoja voi tarvittaessa katkaista saatavan vanhentumisen määräajan, jolloin hän on oikeutettu odottamaan velallisen maksukyvyyn kohenemistä. (Rikalainen & Uitto 2008, 188.) Velkojan käyttäessä vapaaehtoista perintää tekniikkanaan voi velallinen välttyä maksuhäiriömerkinnältä, sillä usein vapaaehtoinen perintä jää velkojan ja velallisen väliseksi asiaksi (Lindström 2011, 209).

Vapaaehtoisen perinnän aikataulu tulisi pitää tiukkana, mutta erilaisena kuluttajille ja yrityksille. Kuluttajille tulisikin antaa perinnässä enemmän maksuaikaa kuin yrityksille. (Lehtonen ym. 2001.) Vapaaehtoisen perinnän muotoihin kuuluvat velkojan velalliselle lähettämät perintäkirjeet, velallisen kanssa käydyt puhe-

linkeskustelut ja erilaisten maksusopimusten teko sekä vapaaehtoiset velkajärjestelyt (Rikalainen & Uitto 2008, 188). Tarvittaessa vapaaehtoista perintää seuraa oikeudellinen eli pakkoperintä (Lindström 2011, 209).

6.2 Lakiuudistuksen vaikutus perintään

Perintälain uudistus toi muutoksia käytännön perintätoimiin (Lahtinen 2013, 34–37). Uudistuksen yhteydessä perintälakiin lisättiin uusi pykälä, jonka mukaan perintää ei saa jatkaa velallisen kiistäessä maksuvelvollisuutensa (Laki saatavien perinnästä, lisätty 4 b §). Näin uudistuksella tehtiin näkyväksi jo vallitseva käytäntö. Kyseisessä tilanteessa saatavan perimisen jatkaminen vaatii kanteen nostoa käräjäoikeudessa velkojan toimesta. Perintää saa kuitenkin jatkaa maksuvelvollisuuden kiistämisestä huolimatta, mikäli riitautus on selvästi perusteton. Jos kiistämisen kohteena on suoraan ulosottokelpoinen saatava, saa sen perintää jatkaa, jos velallinen ei ole tehnyt perustevalitusta tai toimissaan käyttänyt jotain muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoja. Kun perustevalitus on vireillä, velkoja voi siirtää saatavan ulosottoon. (Lahtinen 2013, 35.)

Lakimuutoksen yhteydessä perintälakiin lisättiin myös pykälä, jossa säädetään velallisen oikeudesta pyytää kuluttajasaatavan perinnän keskeyttämistä sekä asian siirtämistä oikeudelliseen perintään. Kun kyseessä on useassa erässä erääntyvä saatava, keskeytyspyynnön voi tehdä, kun saatava on kokonaisuudessaan erääntynyt. Keskeytyspyyntö on tehtävä joko kirjallisesti tai muutoin pysyvällä tavalla. (Laki saatavien perinnästä, lisätty 4 c §.) Velkojalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta siirtää asiaa oikeudelliseen perintään laittamalla kanne vireille käräjäoikeudessa tai laatimalla ulosottohakemus ulosmittauskelpoisen saatavan osalta (Lahtinen 2013, 35).

Kyseisessä tilanteessa vapaaehtoista perintää saa jatkaa vaatimatta siitä aiheutuneista kuluista korvausta velalliselta. Perintätoimia jatkettaessa on velalliselle ilmoitettava, ettei keskeytyspyynnön jälkeisistä perintätoimista vaadita korvausta. Keskeytyspyyntö ei ole este lainmukaisten kehotusten ja ilmoitusten lähettämiseksi sekä niistä aiheutuneiden kulujen korvausvaatimukselle. (Laki saatavien perinnästä, lisätty 4 c §.)

Keskeytyspyynnön estämättä velalliselle saa toimittaa sellaisia kehotuksia ja ilmoituksia, joita velkojalta lain mukaan edellytetään maksuhäiriötiedon ilmoittamiseksi, vanhentumisen katkaisemiseksi tai muuten velkojan oikeuksien säilyttämiseksi.

(Laki saatavien perinnästä, lisätty 4 c §.)

Myös maksuvaatimus koki uudistuksia perintälain muutoksen yhteydessä. Nykyisen perintälain mukaan ammattimaisesti perintätoimintaa harjoittavalta edellytetään kirjallisen maksuvaatimuksen toimittamista velalliselle, kun kuluttajasaatavaa peritään toisen lukuun. (Lahtinen 2013, 35.) Perintälakiin muutoksen yhteydessä lisätyn pykälän mukaan maksuvaatimuksessa on ilmoitettava oikeudesta pyytää perinnän keskeyttämistä ja siten asian siirtämisestä oikeudelliseen perintään sekä ohjeet keskeytyksen pyytämiseksi ja sen oikeusvaikutuksille (Laki saatavien perinnästä, lisätty 5 a §).

Lisäksi maksuvaatimuksesta on löydyttävä alkuperäisen velkojan nimi, kun sopimuksessa on käytetty eri nimeä kuin saatavan perusteena olevasta sopimuksesta. Perintälain uudistus toi mukaan muutoksia myös korvattavien perintäkulujen enimmäismääriin. (Lahtinen 2013, 35.)

6.3 Oikeudellinen perintä

Ennen oikeudelliseen perintään ryhtymistä on järkevää pohtia sen taloudellista kannattavuutta. Mikäli velallisella on useita maksuhäiriömerkintöjä tai hänet on ulosotossa todettu varattomaksi, voi oikeudellinen perintä aiheuttaa saatavien sijasta kuluja. (Lehtonen ym. 2001.)

Oikeudellisessa perinnässä saatavalle hankitaan oikeusteitse täytäntöönpanoperuste (Rikalainen & Uitto 2008, 188). Velan maksaminen tai maksusopimuksen tekeminen on oikeudellisen perinnän ensisijainen tavoite. Täytäntöönpanoperusteen eli oikeuden päätöksen hankkiminen on oikeudellisen perinnän toissijainen tavoite. Käyttämällä tätä täytäntöönpanoperustetta on velkoja oikeutettu ulosottoviranomaisen apuun saatavan ulosmittaamiseksi velalliselta. (Lindström 2011, 264.) Tällöin kyse on ulosotto-perinnästä (Rikalainen & Uitto 2008, 188).

Usein oikeudellinen perintä aloitetaan, kun vapaaehtoisen perinnän keinot on käytetty (Lindström 2011, 264). Käytännössä velkojat kuitenkin ryhtyvät oikeu-

dellisen perinnän toimiin nopeasti velan erääntymisen jälkeen (Lehtonen ym. 2001). Velkoja voi turvata saatavansa sitä paremmin, mitä nopeammin perintätoimet aloitetaan (Lindström 2011, 264).

6.4 Velkomustuomioiden lukumääriä Suomessa vuosina 2011–2012

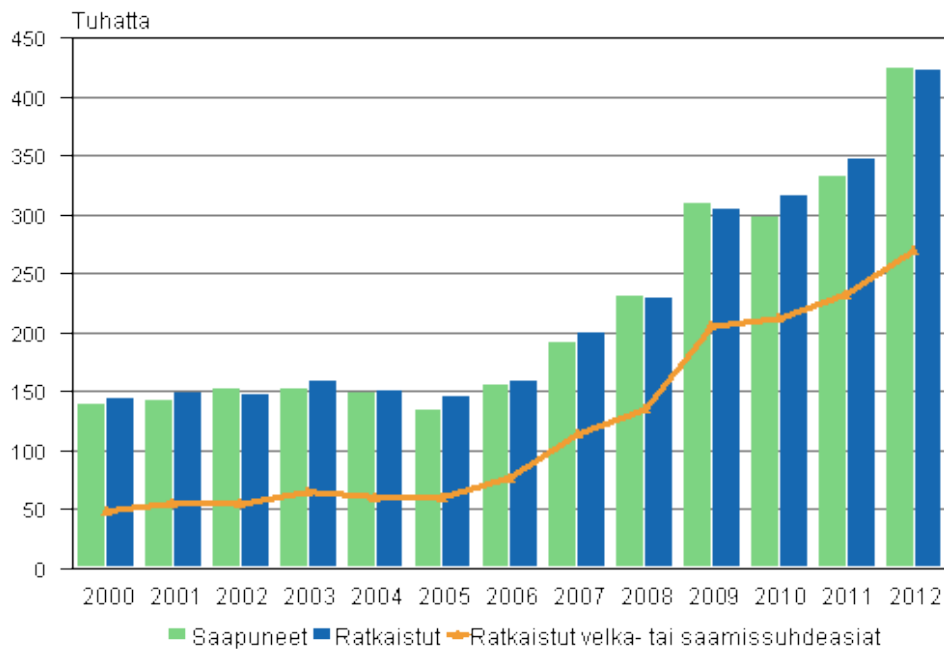
Vuonna 2011 käsiteltiin käräjäoikeuksissa loppuun yhteensä 393 511 siviiliasiaa. Kasvua vuoteen 2010 oli yhdeksän prosenttia. Kasvu selittyi riita-asioiden määrän yli kymmenen prosentin kasvulla edellisvuoteen verrattuna. Riita-asioita ratkaistiin 347 997 kappaletta, joista suurin osa koski velka- ja saamissuhdetta, joiden osuus ratkaistuista riita-asioista oli 67 %. Velka- ja saamissuhteeseen liittyviä tapauksia oli kaiken kaikkiaan käsiteltävänä 232 783 kappaletta. Se oli noin 10 % enemmän kuin vuonna 2010. (Tilastokeskus 2012.)

Vuonna 2012 siviiliasioita käsiteltiin loppuun käräjäoikeuksissa yhteensä 469 000 kappaletta. Luku on viidenneksen suurempi vuoteen 2011 verrattuna. Kasvu oli erityisen suurta asioissa, jotka tulivat vireille suppealla haastehakemuksella. Riita-asioita ratkaistiin yli 21 % enemmän kuin vuonna 2011. Niitä ratkaistiin 422 700 kappaletta, joista suurin osa koski velka- ja saamissuhdetta, joiden osuus ratkaistuista riita-asioista oli 64 %. Velka- ja saamissuhdetta koskevia tapauksia käsiteltiin vuonna 2012 yhteensä 269 600 kappaletta. Se on 16 % enemmän verrattuna vuoteen 2011. (Tilastokeskus 2013.)

Vuonna 2012 velkomustuomioista kaksi kolmasosaa aiheutui tili- ja kertaluotoista. Seuraavaksi yleisin peruste tuomiolle oli laiminlyöty puhelin-, tiedonsiirto- tai polttoainelasku, joiden määrä oli peräti kaksinkertaistunut vuodesta 2011. Posti- ja verkko-ostoksista aiheutui 32 400 maksuhäiriömerkintää, mikä on 77 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011. (Suomen Asiakastieto Oy 2013.)

Taulukossa 1 tarkastellaan tarkemmin ratkaistujen velka- ja saamissuhdeasioiden lukumääriä vuosina 2000–2012. Velka- ja saamissuhdeasioiden lukumäärä kasvoi nopeaan tahtiin 2000-luvun puolivälin jälkeen. Se kuitenkin hiipui vuonna 2010, mutta jatkui taas vuonna 2011. Velka- ja saamissuhdeasioita ovat muun muassa kulutusluottoja, luottokorttisaatavia sekä niin kutsuttuja pikavippejä koskevat asiat. (Tilastokeskus 2013.)

Taulukko 1. Käräjäoikeuksien riita-asiat 2000–2012. (Tilastokeskus 2013.)

6.5 Ulosotto- ja jälkiperintä

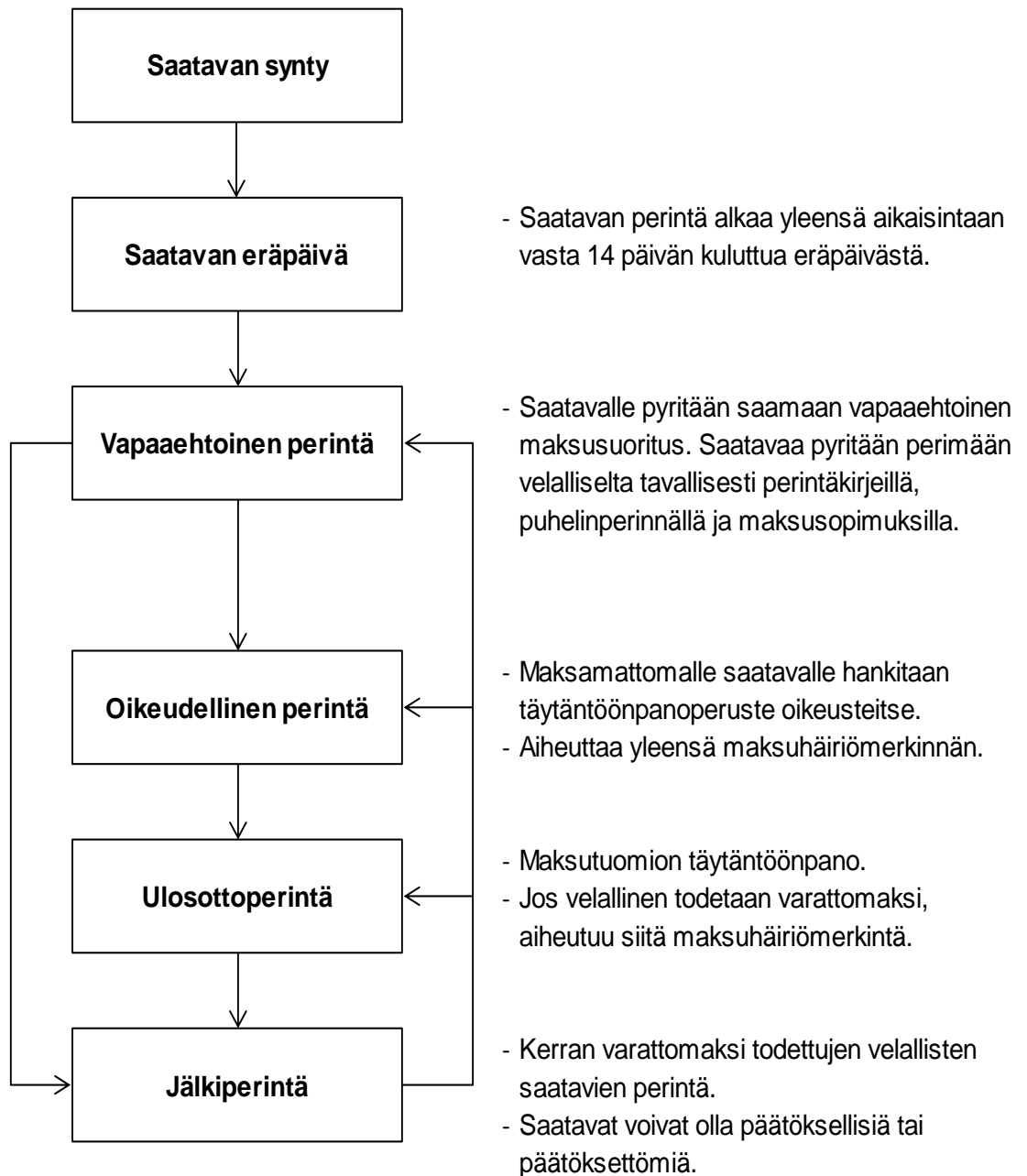
Perintälaki ei koske ulosottoviranomaisen toimintaa (Laki saatavien perinnästä, 1 §). Ulosottomenettelystä säädetään ulosottokaareissa, joka tuli voimaan 1.1.2008 (Rikalainen & Uitto 2008, 245). Se kumosi vuonna 1895 annetun ulosottolain ja asetuksen ulosottolain voimaannpanemisesta (Ulosottokaari, 13:1 §).

Ulosotto-perinnästä on kyse, kun ulosottoviranomainen alkaa periä saatavaa velkojan toimitettua täytäntöönpanoperusteen ulosottoon. Saatavan perimiseksi ulosottoviranomainen ulosmittaa velallisen nimissä olevaa omaisuutta tai velalliselle tulevaa toistuvaa tuloa, kuten palkkaa. Jos ulosottoviranomainen toteaa velallisen varattomaksi, palautuu asia takaisin velkojalle, joka voi myöhemmin toimittaa asian uudelleen käsiteltäväksi. (Rikalainen & Uitto 2008, 188–189.)

Jälkiperintä katsotaan käytännössä olevan muiden perintätapojen sekoitus. Se on perintää, jota suoritetaan sen jälkeen, kun velkoja on päättänyt perinnän lopettamisesta toistaiseksi. Näin toimimalla velkoja on voinut jäädä odottamaan esimerkiksi velallisen maksukykyyn kohenemista tai paluuta Suomeen. Jälkiperinnässä saatavan perintää ei siis ole lopullisesti lopetettu, vaan velkoja jättää sen väliaikaisesti tauolle. (Rikalainen & Uitto 2008, 189.)

Yleisimmin jälkiperintä mielletään jo ulosotossa olleiden saatavien perinnäksi, mutta se kattaa myös sellaisia saatavia, joista ei ole oikeuden päätöstä. Tosi-asiassa jälkiperinnän kautta peritään enemmän päätöksettömiä kuin päätöksellisiä saatavia. Jälkiperinnällä estetään saatavan vanhentuminen ja tuloutetaan velkojille luottotappioiksi merkittyjä saatavia. (Rikalainen & Uitto 2008, 189.)

Kuviossa 1 tarkastellaan tarkemmin perintäprosessin kulkua.

Kuvio 1. Perintäprosessi. (Rikalainen & Uitto 2008, 185.)

7 Perintäkulut

Ennen perintälain voimaantuloa puuttuivat selvät normit vapaaehtoisesta perinnästä aiheutuneiden perintäkulujen korvausvelvoitteelle; maksuvelvoite perustui tuolloin ennakkopäätöskäytäntöön, oikeudenkäymiskaaren analogiseen soveltamiseen ja yleisiin oikeusperiaatteisiin. (Pönkä & Willman 2005, 114.)

KKO:1987:105

Velallisen jätettyä laskun maksamatta velkoja oli siirtänyt saatavan perimistoinmiston perittäväksi. Sen jälkeen velallinen oli maksanut saatavan viivästyskorkeineen, mutta oli jättänyt maksamatta toimiston vaatiman korvauksen perimiskuluista. Velallinen veloitettiin korvaamaan myös perimiskulut.

Yllä mainitussa tapauksessa korkein oikeus otti kantaa ainoastaan oikeuteen vaatia kuluja, ei kulujen määrään tai määrän kohtuullisuuteen. Tämä päätös ei merkitse sitä, että velkoja voi yksipuolisesti määritellä vaadittavien kulujen määrän. (Pönkä & Willman 2005, 114.)

Sittemmin voimaan astuneen perintälain 10 §:n mukaan velallisella on yleinen velvollisuus korvata perinnästä aiheutuneet kulut, jotka ovat aiheutuneet maksun laiminlyönnin seurauksena (Pönkä & Willman 2005, 115). Perintätoimissa on kuitenkin kiellettyä aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia kustannuksia sekä tarpeetonta haittaa, sillä se on vastoin hyvää perintätapaa (Pönkä & Willman 2005, 81–85).

Velallisen täytyy korvata kohtuulliset kulut, jotka ovat aiheutuneet velkojalle perintätoimista. Merkitystä ei ole sillä, periikö saatavaa velkoja itse vai toimeksisaaja velkojan lukuun. (Rikalainen & Uitto 2008, 209.) Kun arvioidaan kulujen kohtuullisuutta, on huomioon otettava saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa sekä muut seikat (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 §).

Kulujen kohtuullisuudesta säättää perintälain 10 §, ja kuluttajasaatavan perintäkuluista säädetään tarkemmin lain 10 a §:ssä. (Pönkä & Willman 2005, 85.)

KKO:2009:12

Perintäyhtiö peri kuluttajalta toiselta elinkeinonharjoittajalta ostamia saatavia. Näiden saatavien perintään sovellettiin saatavien perinnästä annetun lain 5 §:n säännöstä maksuvaatimuksen esittämisestä ja 10 a §:n 1 momentin 2 kohdan säännöstä perintäkulujen enimmäismäärästä.

Velvoitetta kulujen korvaamiselle ei kuitenkaan ole, jos velkoja on menetellyt hyvän perintätavan vastaisesti tai jos perintäyrityksen lähettämä maksuvaatimus on sisällöltään ollut oleellisesti puutteellinen. (Rikalainen & Uitto 2008, 209.)

Kuluttajariitalautakunnan ratkaisu 27.12.2005, 774/39/05:

Kuluttajan (K) valitus koskee elinkeinonharjoittajan (EH) saatavan perintää. Perintätoimisto on lähettänyt K:lle maksukehotukset 8.1.2004 ja 18.2.2005. K maksoi 16.1.2004 saatavan pääoman EH:lle. Erimielisyys asiassa koskee K:n velvollisuutta maksaa 18.2.2005 lähetetyssä maksukehotuksessa vaadittu 3,21 euron viivästyskorko ja 45 euron perintäkulut. - - - Kuluttajavalituslautakunta suosittaa, että EH ottaa vastatakseen K:lta vaaditut 45 euron perintäkulut.

Kun perintälakia uudistettiin maaliskuussa 2013, uudistuksen pohjaksi oli otettu kuluttajansuojan parantaminen (Lahtinen 2013, 34). Lakia uudistettiin, jotta voitaisiin estää kohtuuttoman suurien perintäkulujen periminen erityisesti pienissä kuluttajien veloissa (Oikeusministeriö 2013).

Perintälakia uudistettaessa selvennettiin perintäkulujen korvaamista koskevan säännöksen sanamuotoa. Enää ei ole epäselvyyttä velallisen korvausvastuusta; velallinen on korvausvelvollinen vain pääsaatavan velkojalle. Tämän vuoksi toimeksisaajan suorittaman perinnän kulut voidaan vaatia velalliselta enintään sen suuruisena, minä toimeksiantaja eli velkoja suorittaa ne toimeksisaajalle kuten perintäyhtiölle. (Lahtinen 2013, 35.)

Velallisen asema on nostattanut perintäkulujen osalta kiivasta keskustelua mediassa; tuomarit moittivat perintä- ja oikeudenkäyntikuluja kohtuuttomiksi, ja alan yrittäjät moittivat uutta lakia epäreiluksi. (Sajari & Tyynysniemi 2012; Hänninen 2013, B 6.)

7.1 Perintäkulut kuluttajaperinnässä

Lakiuudistuksessa muutettiin kuluttajasaatavan perintäkuluille perintälaissa säädettyjä enimmäismääriä. Enintään 100 euron saatavan sekä suoraan ulosottokelpoisen saatavan maksuvaatimuksen enimmäismäärä on nykyisin 14 euroa. Jos saatava on suuruudeltaan yli 100 euroa ja enintään 1 000 euroa, toimii enimmäiskuluveloituksena 24 euroa. Kun saatava on yli 1 000 euron suuruinen, maksuvaatimuksen enimmäiskustannus on 50 euroa. Seuraavaa maksuvaatimusta koskeva korvaus voi olla korkeintaan puolet edellä mainituista määristä samaa saatavaa perittäessä. (Laki saatavien perinnästä, muutettu 10 a §; Lahinen 2013, 35.)

Lakimuutosta ennen maksuvaatimuksesta sai vaatia 21 euroa, kun saatavan pääoma oli 250 euroa tai vähemmän ja 45 euroa, kun pääoma oli yli 250 euroa. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa koskevasta maksuvaatimuksesta sai vaatia enintään 12 euroa. Lisäksi säädettiin, että yhdessä velallisen kanssa laaditusta kirjallisesta maksusuunnitelmasta, joka kattaa koko jäännössaatavan, sai vaatia enintään 30 euroa. (Laki saatavien perinnästä, aiempi 10 a §.)

Kirjallisesta maksumuistutuksesta saa lakimuutoksen jälkeen vaatia korvausta enintään viisi euroa eli saman summan kuin ennen uudistusta. Kun kyseessä on muu kuin kirjallinen maksumuistutus, saa sen esittämisestä periä siitä aiheutuneet todelliset kulut käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaisina. (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 a §.)

Velalliselta saa lisäksi vaatia todellisten perintäkulujen korvaamista perinnässä tavallista suuremman työn vuoksi aiheutuneiden kulujen osalta, kun ne ovat muita kuin edellä käsitellyt kuluja tai kun ne ylittävät edellä käsitellyt kulujen enimmäismäärät. Näin meneteltäessä on velalliselle lain mukaan esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista. Lisäksi on ilmoitettava, että kulujen määrä on muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Kun kyseessä on suoraan ulosottokelpoinen saatava, ei näitä enimmäismääriä saa kuitenkaan ylittää. (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 a §.)

Aiemmin velallisen kanssa yhdessä laaditusta kirjallisesta maksusuunnitelmasta sai vaatia korvausta enintään 30 euroa, kuten edellä jo mainittiin (Laki saatavien perinnästä, aiempi 10 a §). Nyt kuluttajasaatavan perinnän yhteydessä laaditun maksusuunnitelman laatimisesta voi vaatia korvausta maksimissaan 20, 30 tai 50 euroa sekä maksuerien määrän että saatavan pääoman mukaan (Lahtinen 2013, 35).

Yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:

- a) 20 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää*
- b) 30 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää*
- c) 50 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää*
- d) 20 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen.*

(Laki saatavien perinnästä, muutettu 10 a §.)

Lakiuudistuksen yhteydessä säädettiin, että kuluttajavelallisen pyynnöstä tehtävästä vähintään 14 vuorokauden mittaisesta maksuajan pidentämisestä voi vaatia perintäkuluna enintään viisi euroa, samoin kuten kirjallisesta maksumuistuksesta. Uudistuksen myötä velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluva perintätoiminnan harjoittaja on oikeutettu vaatimaan maksuvaatimuksesta kuluja vain saman määrän, kuin velkoja itse saa maksumuistuksesta periä. (Laki saatavan perinnästä, muutettu 10 a §; Lahtinen 2013, 35.)

Näin toimimalla halutaan estää esimerkiksi pikavippiyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan perintäyhtiön vaatimat maksuvaatimuskulut (Lahtinen 2013, 35–36). Aihe on herättänyt keskustelua mediassa.

iKassan toimitusjohtaja Sami Similä on todennut:

Käytännössä tämä voi joissakin perintäyhtiöissä tarkoittaa sitä, että konsernin omat saatavat kannattaa ulkoistaa ja periä vain muiden saatavia.

(Hänninen 2013, B 6.)

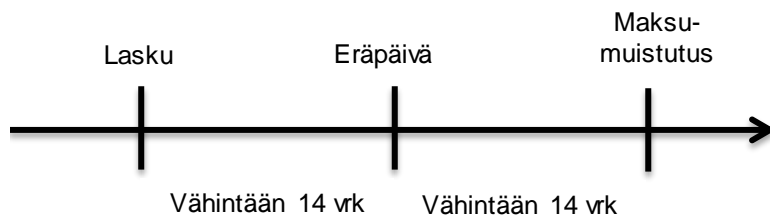
Perintälakiin tuli uudistuksen yhteydessä lisäksi säädös siitä, kuinka monesta maksuvaatimuksesta ja maksusuunnitelmasta saadaan kuluttajaperinnässä vaatia perintäkuluja, joskin pätevistä syistä nämä enimmäismäärät ovat ylittävissä. Pääsääntöisesti samaa kuluttajasaatavaa perittäessä saa velalliselta vaatia perintäkuluja maksimissaan kahdesta maksuvaatimuksesta ja yhdestä maksusuunnitelmasta. Kun saatava ei ole suoraan ulosottokelpoinen ja sen määrä on yli 100 euroa, saa velalliselta vaatia kuluja maksimissaan kahdesta maksusuunnitelmasta. (Laki saatavien perinnästä, muutettu 10 c §; Lahtinen 2013, 37.)

Lakimuutoksen myötä perintälakiin tuli myös uusi säädös varojen kohdistusjärjestyksestä kuluttajasaatavan perinnässä. Säädöksen mukaan kuluttajaperinnässä kertyneet varat saadaan kohdistaa perintäkuluille ja niiden korolle vasta, kun saatava ja sen korko ovat tulleet suoritetuiksi. (Laki saatavien perinnästä, lisätty 11 a §; Lahtinen 2013, 37.) Merkitystä säädöksen soveltamiseen ei ole useassa erässä erääntyvällä saatavalla. Jos aiemman erän perintäkulut ovat maksamatta uuden maksuerän erääntyessä, suoritus luetaan uuden erän, ei perintäkulojen, suorittamiseksi. (Lahtinen 2013, 37.)

7.2 Aikarajat kuluttajaperinnässä

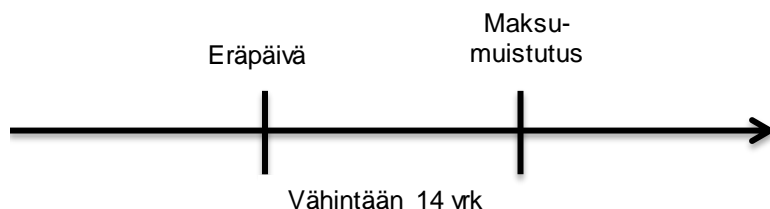
Kuluttajavelalliselle tulisi tarjota riittävästi aikaa reagoida perintätoimiin; aikaa tulee olla asian selvittämiseen sekä eräpäivän että perintäkirjeen saapumisen jälkeen ja ennen uusien perintätoimien aloittamista. (Rikalainen & Uitto 2008, 212.)

Jotta maksumuistutuksesta voi periä kuluja, on saatavasta tullut lähettää velalliselle lasku taikka jokin muu erääntymisilmoitus vähintään 14 vuorokautta ennen saatavan erääntymistä. Lisäksi erääntymisestä on täytynyt kulua vähintään 14 vuorokautta ennen maksumuistutuksen lähettämistä. (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 b §; Rikalainen & Uitto 2008, 212–213.) Kuviossa 2 tarkastellaan laskutustapaa, kun eräpäivää ei ole ennalta sitovasti sovittu (Rikalainen & Uitto 2008, 212).

Kuvio 2. Laskutustapa 1. (Rikalainen & Uitto 2008, 212.)

Kun saatava maksetaan sovitusti tietyssä eräpäivänä ilman erillistä ilmoitusta, ei velkoja ole velvollinen lähettämään velalliselle erillistä laskua tai ilmoitusta. Tällöin kyseessä voi olla esimerkiksi huoneenvuokran maksuvelvollisuus. (Rikalainen & Uitto 2008, 212.) Kyseisessä tilanteessa saa velalliselta vaatia perintäkuluja ainoastaan, kun sovitusta eräpäivästä on ehtinyt kulua minimissään 14 vuorokautta ennen maksumuistutuksen lähettämistä (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 b §; Rikalainen & Uitto 2008, 212). Kuviossa 3 tarkastellaan laskutustapaa, kun eräpäivä on ennalta sitovasti määritelty (Rikalainen & Uitto 2008, 212).

Kuvio 3. Laskutustapa 2. (Rikalainen & Uitto 2008, 212.)

Uudesta maksumuistutuksesta tai maksuvaatimuksesta voi vaatia perintäkuluja vasta, kun vähintään 14 päivää on ehtinyt kulua edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen toimittamisesta. (Laki saatavien perinnästä, aiempi ja muutettu 10 b §; Rikalainen & Uitto 2008, 213.)

Perintätoimien aikarajoja koskeviin säädöksiin lisättiin lakiuudistuksen myötä uusi säännös. Jotta velallisen pyynnöstä tehtävästä maksuajan pidennyksestä voi vaatia perintäkuluja, on maksuaikaa pidennettävä vähintään 14 vuorokaudella. (Laki saatavien perinnästä, muutettu 10 b §.)

7.3 Kokonaiskuluvastuu kuluttajaperinnässä

Uudistuksen myötä kuluttajavelallisen kokonaiskuluvastuu aleni. Samaa kuluttajasaatavaa perittäessä saa velalliselta nyt vaatia perintäkuluja yhteensä enintään: 60 euroa, kun saatava on enintään 100 euron suuruinen, 120 euroa, kun saatava on yli 100 euron ja enintään 1 000 euron suuruinen ja 210 euroa, kun saatava on yli 1 000 euron suuruinen. (Laki saatavien perinnästä, lisätty 10 d §; Lahtinen 2013, 35.)

Aiemmin samaa kuluttajasaatavaa perittäessä sai perintäkuluina vaatia yhteensä enintään: 190 euroa, kun saatavan pääoma oli 250 euroa tai vähemmän ja 220 euroa, kun saatavan pääoma oli yli 250 euroa. (Laki saatavien perinnästä, aiempi 10 c §.)

Jos perintätoimien suorittaminen on ollut normaalia vaikeampaa ja käytetyt menetelmät ovat olleet kohtuulliset perittävän saatavan määrään verrattuna, saa velalliselta vaatia korvausta todellisista perintäkuluista, vaikka ne ylittäisivät velalliselle asetetun kokonaiskuluvastuun. Näin meneteltäessä on velalliselle esitettävä erittely, josta selviää vaadittujen perintäkulujen määrä sekä perusteet niille ja syyt, jotka ovat johtaneet kokonaiskuluvastuun ylittämiseen. (Laki saatavien perinnästä, lisätty 10 d §.) Sama säännös oli voimassa jo ennen lakiuudistusta (Laki saatavien perinnästä, aiempi 10 c §).

Perittäessä suoraan ulosottokelpoista saatavaa saa kuluttajavelallisen kokonaiskuluvastuu olla maksimissaan 51 euroa (Laki saatavien perinnästä, lisätty 10 d §; Lahtinen 2013, 35). Ennen lakiuudistusta suoraan ulosottokelpoisen saatavan perintäkulut saivat kokonaisuudessaan aiemmin olla maksimissaan 59 euroa (Laki saatavien perinnästä, aiempi 10 c §).

8 Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäyntiprosessista syntyy kustannuksia sekä kantajalle että vastaajalle. Näitä kustannuksia kutsutaan oikeudenkäyntikuluiksi. (Lindström 2011, 301.) Oikeudenkäyntikuluilla tarkoitetaan oikeudenkäynnistä osapuolille aiheutuvia

rahallisia menoja. Ne voidaan jakaa kahteen ryhmään: oikeudenkäyntimaksuihin ja asianosaiskuluihin. (Lappalainen 2012a, 779.)

Velkoja on oikeutettu vaatimaan oikeudenkäyntikuluille vuotuista viivästyskorkoa, joka määrätään maksettavaksi niin vaadittaessa. Maksuvelvollisuus alkaa, kun kuukausi on kulunut korvauksen tuomitsemispäivästä. Viivästyskorko määrätään suoritettavaksi korkolain mukaan. (Oikeudenkäymiskaari, 21:8 §; Lindström 2011, 306.)

Niin perintä- kuin oikeudenkäyntikulujenkin määrät ovat nostattaneet keskustelua mediassa. Käräjätuomari Pekka Aaltonen totesi:

Lainsäädäntö on selvästi velkojan puolella, eikä velallisella ole juuri mahdollisuuksia puolustautua perintäyhtiötä vastaan. Jos saatavan riitauttaa, kuluttaja voi hävitessään joutua maksamaan perintäyhtiön asianajan kulut. Ne voivat olla helposti 200 euroa tunnilta.

(Sajari & Tyynysniemi 2012.)

8.1 Oikeudenkäyntimaksut ja asianosaiskulut

Oikeudenkäyntimaksut ovat korvaus oikeuslaitoksen palvelujen käyttämisestä, joskin tietyt asiat käsitellään täysin maksutta. Määrältään oikeudenkäyntimaksut ovat kohtuullisia sekä kiinteitä. Suoritettavan oikeudenkäyntimaksun suuruus riippuu asian laadusta sekä käytettävästä oikeusasteesta. Oikeudenkäyntimaksuista säädetään laissa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista (26.7.1993/701). Lisäksi lakia täydentää asetus 925/2008. (Lappalainen 2012a, 779.)

Esimerkiksi tavallisessa riita-asiassa oikeudenkäyntimaksu on 80 euroa, kun asian käsittely päättyy käräjäoikeudessa kirjalliseen valmisteluun. Jos kyse on käräjäoikeudessa yksipuolisella tuomiolla ratkaistusta riita-asiasta, toimii suoritettavana oikeudenkäyntimaksuna 60 euroa. Tällöin kyse on asiasta, jonka tiedot on toimitettu suoraan käräjäoikeuden tietojärjestelmään. Lisäksi käsiteltävän asian tulee koskea erikseen oikeudenkäymiskaarissa säänneltyjä asioita. (Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista, 3 §.) Näitä ovat tietyn määräistä saatavaa, hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka häätöä koskevat asiat (Oikeudenkäymiskaari,

5:3 §; Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista, 3 §).

Oikeudenkäymismaksun maksuvelvollisena toimii joko asian vireillepanija, muutoksenhakija tai edellä mainittujen puolesta tulleet. Jos maksuvelvollisia on useampi, he vastaavat maksusta yhteisvastuullisesti. (Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista, 5 §.)

Muita oikeudenkäynnistä aiheutuneita kustannuksia kutsutaan asianosaiskuluiksi, ja ne ovat määrältään usein oikeudenkäyntimaksuja huomattavasti suurempia. Merkittävin osa asianosaiskuluista on asianajokuluja, joita ovat esimerkiksi asianajopalkkio tai asiamiehen kulujen korvaus. Tämän lisäksi asianosaiskuluihin kuuluvat muun muassa todistelusta aiheutuneet kustannukset, omat matkakulut, ansionmenetykset ja muut henkilökohtaiset kulut. (Lappalainen 2012a, 780.)

8.2 Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Lähtökohtaisesti asianosainen vastaa itse omista oikeudenkäyntikuluistaan mukaan lukien sekä oikeudenkäyntimaksun että asianosaiskulut. Lopullisesta korvausvelvollisuudesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa. (Lappalainen 2012b, 780–781.)

Asianosainen, joka häviää asian, on velvollinen korvaamaan kaikki vastapuolensa tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jollei muualla laissa toisin säädetä.

(Oikeudenkäymiskaari, 21:1 §.)

Tämän vuoksi kulujen, jotka johtuvat tarpeellisista toimista, tulisi olla kohtuullisia. Sama pätee erilaisten palkkioiden määrään. Se, mikä katsotaan olevan asiassa tarpeellinen toimenpide sekä siitä aiheutuva kohtuullinen korvaus, jää tuomioistuimen harkintaan. (Lindström 2011, 301.)

KKO:2005:91

Kysymys asian hävinneen kantajan velvollisuudesta korvata vastaajan oikeudenkäyntikulut ja korvauksen kohtuullistamisesta.

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §:n mukaan sekä kantajan että vastaajan asiamies on mahdollista asettaa yhteisvastuulliseen korvausvelvoitteeseen yhdessä oman päämiehensä kanssa, kun kyseessä on vastapuolen oikeudenkäyntikulujen korvaaminen. Tällöin asiamiehen on tullut joko tahallisesti taikka huolimattomuuden johdosta panna vireille tarpeeton oikeudenkäynti. (Lindström 2011, 302.)

KKO:2003:46

Vuokravelkomuksen kohteena olleiden asuinhuoneiston vuokralaisten vuokranantajaa vastaan ajama, huoneiston huonosta kunnosta johtuvaa vahingonkorvausta sekä vuokrien palauttamista koskeva vastakanne oli hylätty ja vuokralaiset velvoitettu korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Kysymys siitä, oliko velkajärjestelyssä olleita vuokralaisia avustanut asianajaja osaltaan aiheettomasti pitkittänyt oikeudenkäyntiä ja sillä perusteella oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §:n nojalla velvollinen päämiestensä ohella osallistumaan hovioikeuden osalta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen. (Ään.)

Vaikka velkoja voittaisikin oikeudenkäynnin, hänet on mahdollista velvoittaa korvaamaan velallisen oikeudenkäyntikulut. Tällöin velkojan on täytynyt aloittaa oikeudenkäynti ilman, että velallinen olisi antanut siihen perusteltua aihetta. Jos velkoja on esimerkiksi käynnistänyt oikeudenkäyntimenettelyn ilman maksuvaatimuksen lähettämistä ja velallisen mielestä hänellä ei ole ollut mahdollisuutta suorittaa velkaa maksuehtojen mukaisesti, voidaan eräänäntynyt saatava vahvistaa velallisen maksettavaksi velkojan joutuessa korvausvastuuseen velallisen oikeudenkäyntikulusta. Näin toimimalla velkoja on aloittanut oikeudenkäynnin omien puutteellisten toimiensa vuoksi. (Lindström 2011, 302–303.)

8.3 Summaarinen menettely

Kaikki riitaiset asiat eivät vaadi ratketakseen normaalimuotoista oikeudenkäyntiä, joka voi koitua sekä kalliiksi että ajanvieväksi. Velkomisasioissa velkoja ja velallinen pääsevät usein yksimielisyyteen osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista. Tapahtumankulusta ollaan siten yksimielisiä: oikeudenkäynnin syynä toimii velallisen maksukyvyttömyys tai maksuhaluttomuus. Velkoja tarvitsee ainoastaan lainvoimaisen täytäntöönpanoperusteen, joka mahdollistaa ulosotto-perinnän aloittamisen. (Rikalainen & Uitto 2008, 228.)

Kun kyseessä on edellä mainittu riidaton asia, voi kantaja käynnistää normaalis- ta oikeudenkäynnistä poikkeavan menettelyn, jota kutsutaan summaariseksi menettelyksi. Siinä käytetään yksinkertaisempia menettelyjä verrattuna tavan- omaiseen oikeudenkäyntiin. (Rikalainen & Uitto 2008, 228.)

Kun kantaja käynnistää summaarisen menettelyn, hänen on tuotava haasteha- kemuksessa ilmi, ettei asia hänen näkökulmastaan ole riitainen. Ilmoitettava on vain asiat, joihin vaatimus pohjautuu. Tämän vuoksi erillisiä todisteita ei ilmoite- ta, joskin sopimus, johon kantaja vetoaa, on tarkasti yksilöitävä. Kantajan toimi- tettua haastehakemuksen perille se annetaan tiedoksi vastaajalle; vastaajan vastatessa hakemukseen ja riitauttaessa sen perustellusti on summaarisen me- nettelyn jatkaminen mahdotonta. Tämän jälkeen prosessi muuttuu tavanomai- seksi oikeudenkäynniksi. (Rikalainen & Uitto 2008, 229.)

Kun vastaaja myöntää kanteen asianmukaiseksi ja oikeaksi, asia ratkeaa kanta- jan hyväksi. Lähtökohtaisesti tuomiosta valittaminen on mahdollista, mutta tuo- mio harvoin johtaa siihen, sillä tuomio on annettu osapuolten yhteisymmärryk- sessä. Koska summaarinen menettely on riidatonta, jättää vastaaja useasti ko- konaan vastaamatta haastehakemukseen. Näin toimimalla asia ratkaistaan yk- sipuolisella tuomiolla vastaukselle varatun määräajan kuluttua umpeen, eikä oikeudenkäyntiä jatketa suullisella valmistelulla sekä pääkäsittelyllä. (Rikalainen & Uitto 2008, 229.)

Velkomusprosessin päätyttyä yksipuoliseen tuomioon on vastaaja velvollinen korvaamaan kantajalle prosessista muodostuneet oikeudenkäyntikulut oikeus- ministeriön määräämän enimmäistaksan mukaan. Kun kyseessä on riidatonta velkomusasiaa tai häätöä koskeva käsittely, määrätään oikeudenkäyntikulut kantajan vaatimuksien mukaisesti kuitenkin annettuja enimmäismääriä ylittä- mättä. (Rikalainen & Uitto 2008, 230.)

- - - tuomioistuimen tulee viran puolesta arvioida vastapuolen maksettavaksi tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä ottaen huomioon haastehakemuksen edellyttämä tarpeellisen työn määrä, saatavan suuruus ja välttämättömät kulut.
(Oikeudenkäymiskaari, 21:8 c §.)

Näitä edellä mainittuja enimmäistaksoja muutettiin säädösuudistuksella syksyllä 2012. Taulukosta 2 ilmenee voimassa olevat enimmäistaksat, ja taulukossa 3 on ilmoitettu enimmäistaksat ennen säädösmuutosta.

	Velan pääoma alle 300 euroa	Velan pääoma vähintään 300 euroa mutta enintään 1000 euroa	Velan pääoma yli 1000 euroa tai häätö
Perustaksa	50 euroa	80 euroa	110 euroa
Korkea taksa	80 euroa	120 euroa	160 euroa

Taulukko 2. Oikeudenkäyntikulut nyt. (Oikeusministeriön asetus 425/2012.)

	Velan pääoma 250 euroa tai vähemmän	Velan pääoma yli 250 euroa tai häätö
Perustaksa	134 euroa	168 euroa
Korkea taksa	218 euroa	258 euroa

Taulukko 3. Oikeudenkäyntikulut ennen. (Oikeusministeriön asetus 1424/2010.)

Oikeudenkäyntikulut tuomitaan vastaajan maksettavaksi vaatimusten mukaisina kuitenkin perus- tai korkean taksan määräisinä saatavan määrän mukaisesti. Oikeudenkäyntikuluja ei kuitenkaan tuomita, jos niitä ei ole vaadittu. Lisäksi mainittuihin kuluihin lisätään kantajalta perittävä oikeudenkäyntimaksu niin vaadittaessa. (Oikeusministeriön asetus vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa.)

Kulut tuomitaan perustaksan mukaisina, jos kyse on tavanomaisesta asiasta ja korkean taksan mukaisina, jos kyse on tavanomaista vaativammasta asiasta. Jos asiassa on käyty sovintoneuvotteluja tai jos haastehakemuksen laatimiseen tarvitaan erillistä oikeudellista asiantuntemusta, mikä johtuu vaikeasta koronlaskentatilanteesta tai vakuuksista, voidaan asiaa pitää tavanomaista vaativampana. (Oikeusministeriön asetus vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeu-

denkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa.)

Lisäksi korkeaa taksaa voidaan soveltaa tilanteeseen, jossa yhteen haastehakemukseen on kerätty useammalta velkojalta kantajalle siirtyneitä saatavia. Tavanomaista vaativammasta asiasta ei katsota olevan kyse, jos yhdeltä velalliselta velotaan monia saatavia tai jos useilta henkilöiltä velotaan saatavaa yhteisvastuullisesti tai jos vuokrasaatavien velkomisen lisäksi vaaditaan häätöä. (Oikeusministeriön asetus vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa.)

9 Yhteenveto ja pohdinta

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu, kuinka kuluttajasaatavaa koskevat perintä- ja oikeudenkäyntikulut muuttuivat vuosina 2012–2013 laki- ja säädösmuutoksien vaikutuksesta. Toivon, että opinnäytetyö toimii kattavana tietopakettina aiheesta kiinnostuneille henkilöille ja että siitä löytää väylän, josta voi lähteä etsimään aiheeseen liittyvää lisätietoa.

Opinnäytetyössä käsiteltiin erityisesti kuluttajaperinnän perintä- ja oikeudenkäyntikulujen määräytymistä ennen ja jälkeen laki- sekä säädösmuutosten. Lisäksi työssä on kerrottu eri saatavatyypeistä, velan vanhentumisesta, hyvästä perintätavasta, eri perintäteknikoista sekä perintää ohjaavasta säännöstöstä.

9.1 Yhteenveto

Opinnäytetyön lähtöajatuksena oli selvittää, kuinka kuluttajasaatavaa koskevat perintä- ja oikeudenkäyntikulut uudistuivat syksyllä 2012 ja kevättalvella 2013. Velallisen asema oli nostattanut mediassa runsaasti keskustelua, minkä vuoksi opinnäytetyön aihe oli ajankohtainen. Laki- ja säädösmuutosten tuoreus itsessään lisäsi aiheen kiinnostavuutta sekä ajankohtaisuutta.

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Työ on vahvasti teoreettinen, eikä se sisällä erillistä empiiristä osiota. Aineistonkeruulähteinä tälle opinnäytetyölle toimivat alan kirjallisuus, lainsäädäntö, sähköiset lähteet sekä lehtiartikkelit. Opinnäytetyö on pitkälti sidonnainen lainsäädän-

töön. Teoriasidonnaista opinnäytetyötä tukemaan etsittiinkin erinäisiä korkeimman oikeuden ja markkinaoikeuden ennakkopäätöksiä kuluttajariitalautakunnan ratkaisuja unohtamatta.

9.2 Pohdinta ja jatkotutkimusaiheet

Kuluttajaperintää säädellään tarkasti, ja sääntely on entistä voimakkaampaa perintälain uudistuksen myötä. Sääntely on tärkeää, sillä velallisten määrä kasvaa Suomessa nopeaa tahtia, mikä ilmenee useista erilaisista tilastoista sekä tiedotteista. Olisikin keksittävä keinoja, joilla monen henkilön elämää kohdannut harmillinen oravanpyörä saataisiin häviämään.

On ehdotettu, että valtio tulisi kuluttajavelallista vastaan esimerkiksi perimiensä maksujen alentamisella, sillä iso osa kuluttajavelalliselta perittävästä kuluista ja maksuista kuuluu laki- ja säädösuudistuksen myötä lainsäätäjän perittäviksi. Uudistuksilla on rajattu entistä tarkemmin yksityissektorilla toimivien tahojen kuluja, mutta samanaikaisesti kasvatettu valtion omia maksuja. Yhtenä toimintamallina on ehdotettu lisäksi siirtymistä Ruotsia vastaavaan toimintamalliin, jossa pienehköt sekä riidattomat saatavat voitaisiin ohjata suorintatietä ulosottoon turvautumatta oikeusteitse tapahtuvaan tuomioon. (Kuusisto 2013, C 8.) Kysymys on kansantaloudellisesta asiasta, joka varmasti puhuttelee sekä mietityttää useita eri tahoja. Näkökulma on raikas ja vapaamuotoinen, mutta vaatii vielä tarkkaa harkintaa sekä tiedon analysointia.

Perintälakiuudistuksen tavoitteena oli kohtuuttomien perintäkulujen perimisen estäminen sekä hyvän perintätavan noudattamisen tehostaminen. Lakimuutoksen tavoitteena pidettiin myös puuttumista elinkeinoelämässä esiintyvään vilpilliseen sekä harhaanjohtavaan toimintaan. (HE 57/2012.) Toivottavasti lakimuutoksella pystytään saavuttamaan sille asetetut tavoitteet sekä parantamaan kuluttajavelallisten asemaa kuitenkin aiheuttamatta ammattimaisesti perintätointaa harjoittavien liiketoiminnalle kohtuutonta haittaa.

Kuluttajavelallisen asemaa parannettiin jo syksyllä 2012, jolloin alennettiin summaarisessa menettelyssä tuomittuja oikeudenkäyntikuluja. Toivottavasti tällä säädösuudistuksella sekä perintälain uudella säädöksellä, jossa kuluttajavelallisella on oikeus pyytää vapaaehtoisen perinnän lopettamista sekä siirty-

mistä oikeudelliseen perintään, pystytään alentamaan kuluttajavelalliselle lankeavien korvattavien kulujen määrää.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että kuluttajavelallisen asemaa on pyritty parantamaan, vaikka uusi perintälaki onkin saanut osakseen myös moitteita. On hyvä, että tänä päivänä pyritään estämään suurien kulujen korvausvelvollisuus – onhan kohtuutonta, jos viiden euron maksun laiminlyönnistä kehkeytyy moninkertainen summa. Nyt nähtäväksi jää, pystytäänkö näillä laki- sekä säädös- muutoksilla kohtuullistamaan korvattavien kustannusten määrää sekä edistämään hyvän perintätavan noudattamista.

Opin paljon uusia asioita opinnäytetyöprosessin aikana. Suurimman opin sain aiheeseen liittyvästä lainsäädännöstä, sillä työ oli vahvasti siihen sidoksissa. Se on hyvä asia, sillä se tukee omaa juridiikan suuntautumisvaihtoehtoani. Opinnäytetyötä tehdessäni syvennyin erityisesti perintälain kuluttajaperintää koskeviin säädöksiin.

Haasteena opinnäytetyöprosessin aikana toimi erityisesti ajantasaisen kirjallisuuden puute. Perintään liittyvää kirjallisuutta oli olemassa paljon, mutta sitä ei ollut vielä ehditty päivittää ajantasaiseksi mitä luultavimmin laki- ja säädösuudistusten tuoreuden takia. Myös aiheen rajaaminen tuntui työtä aloitettaessa hankalalta. Aluksi tarkoituksena oli käsitellä muutoksia sekä yritys- että kuluttajasaatavan näkökulmasta, mutta lopulta päädyttiin käsittelemään ainoastaan kuluttajasaatavaa koskevia uudistuksia. Nyt päätös tuntui oikealta, koska muutoin aihe olisi saattanut kasvaa liiankin laajaksi.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö on mielestäni onnistunut kokonaisuus, joka saavutti sille asetetut tavoitteet ja avaa uusia jatkotutkimusaiheita. Olen tyytyväinen opinnäytetyöprosessin lopputulokseen, jona toimii kattava tietopaketti kuluttajasaatavan perintä- ja oikeudenkäyntikulujen määräytymisestä. Jatkotutkimusaiheeksi ehdottaisin vastaavan opinnäytteen tekemistä yrityssaatavan osalta esimerkiksi uuden maksuehtolain taikka jo voimaanpannun Euroopan unionin uudistetun maksuviivästysdirektiivin näkökulmasta. Lisäksi voisi tutkia, mitä vaikutuksia tässä työssä käsitellyillä laki- ja säädösmuutoksilla on ollut esimerkiksi perintäyhtiöiden tai ulosottoviranomaisten käytännötoimissa.

Kuviot

Kuvio 1. Perintäprosessi, s. 26

Kuvio 2. Laskutustapa 1, s. 32

Kuvio 3. Laskutustapa 2, s. 32

Taulukot

Taulukko 1. Käräjäoikeuksien riita-asiat 2000–2012, s. 25

Taulukko 2. Oikeudenkäyntikulut nyt, s. 38

Taulukko 3. Oikeudenkäyntikulut ennen, s. 38

Lähteet

Hänninen, J. 2013. Perinnästä potkua pikalainoihin. Helsingin Sanomat 27.1.2013, B 6.

Kuluttajariitalautakunta. Lautakunnan ratkaisuja. 27.12.2005: 774/39/05. <http://www.kuluttajariita.fi/lautakunnan-ratkaisuja/index.php?action=read&id=339>. Luettu 23.3.2013.

Kuluttajavirasto 2005. Yritykselle. Perintä. Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä. Kuluttajaoikeuden linjauksia. <http://www.kuluttajavirasto.fi/File/0ea954bb-8153-49f8-9a83-dd303896a32a/Hyv%C3%83%C2%A4+perint%C3%83%C2%A4tapa+kuluttaja+perinn%C3%83%C2%A4ss%C3%83%C2%A4+2005+.pdf>. Luettu 19.3.2013.

Kuusisto, K. 2013. Valtion pitäisi tulla velallisia vastaan. Helsingin Sanomat 16.4.2013, C 8.

Lahtinen, S. 2013. Perintälaki uudistuu. Tilisanomat 2/2013, 34–37.

Lappalainen, J. 2012a. Oikeudenkäyntimaksut ja asianosaiskulut. Teoksessa: Frände, D., Havansi, E., Helenius, D., Koulu, R., Lappalainen, J., Lindfors, H., Niemi, J., Rautio, J. & Virolainen, J. Prosessioikeus. 4., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 779–780.

Lappalainen, J. 2012b. Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen siviiliasioissa. Teoksessa: Frände, D., Havansi, E., Helenius, D., Koulu, R., Lappalainen, J., Lindfors, H., Niemi, J., Rautio, J. & Virolainen, J. Prosessioikeus. 4., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 780–797.

Lehtonen, Y., Mökkönen, K., Töyrylä, H. & Seulu, M-R. 2001. 28.1.2013 päivitetty teos. Perintä ja luotonhallinta. Helsinki: Sanoma Pro Oy. (Julkaistu sähköisenä: Yritys- ja juridiikkaOnline.) <http://ezproxy.saimia.fi:2096/?navi=Onlinepalvelut.Juridiikkafokus&prevpos=pl&pos=pl&page=selain&ts=jf&openhaku=&gethere=>. Luettu 10.4.2013.

Lindström, J. 2011. 3., uudistettu painos. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum Media Oy.

Oikeusministeriö 2013. Perintäkuluja alennetaan erityisesti pienissä kuluttajien veloissa. <http://www.om.fi/Etusivu/Ajankohtaista/Uutiset/Uutisarkisto/Uutiset2013/1347273979535>. Luettu 21.3.2013.

Pönkä, P. & Willman, P. 2005. Käytännön perintäopas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Rikalainen, E. & Uitto, T. 2008. Pakkokeinot ja saatavien perintä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sajari, P. & Tyynysniemi, M. 2012. Tuomarit moittivat perintäkuluja kohtuuttomiksi. Helsingin Sanomat 8.12.2012.
<http://www.hs.fi/talous/Tuomarit+moittivat+perint%C3%A4kuluja+kohtuuttomiksi/a1354864919290>. Luettu 21.3.2013.

Suomen Asiakastieto Oy 2013. Lehdistötiedote. Maksuhäiriöisten kuluttajien joukko kasvoi lähelle ennätyslukuja.
<http://www.asiakastieto.fi/asiakastieto/ajankohtaista/index.jsp?T=nu&A=570>. Luettu 21.3.2013.

Suomen Pankki 2013. Tilastot. Viite- ja viivästyskorko. Korkolain perusteella vahvistettu viitekorko.
http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/korot/Pages/tilastot_markkina_ ja_hallinnolliset_korot_viitekorko_fi.aspx. Luettu 1.4.2013.

Takuu-Säätiö. Tietoa veloista. Velkojen vanhentuminen.
http://www.takuu-saatio.fi/tietoa_veloista/velkojen_vanhentuminen/#token-30831. Luettu 18.3.2013.

Tilastokeskus 2012. Tilastot. Oikeus. Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut. 2011. Käräjäoikeuksissa ratkaistiin ennätysmäärä siviiliasioita.
http://www.stat.fi/til/koikrs/2011/koikrs_2011_2012-04-02_tie_001_fi.html. Luettu 23.3.2013.

Tilastokeskus 2013. Tilastot. Oikeus. Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut. 2012. Käräjäoikeuksissa ratkaistiin ennätysmäärä siviiliasioita vuonna 2012.
http://www.tilastokeskus.fi/til/koikrs/2012/koikrs_2012_2013-04-02_tie_001_fi.html. Luettu 2.4.2013.

Valtionneuvoston kanslia 2013. Tasavallan presidentin esittely 18.1.2013. Tiedote 22/2013.
<http://vnk.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=375551>. Luettu 30.1.2013.

Hallituksen esitykset

HE 199/1996. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

HE 24/2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden luotonantajien rekisteröinnistä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

HE 57/2012. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

Lainsäädäntö

Korkolaki 20.8.1982/633.

Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38.

Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista 18.1.2013/30.

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22.4.1999/517.

Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734.

Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26.7.1993/701.

Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728.

Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 15.6.2007/706.

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4.

Oikeusministeriön asetus 425/2012.

Oikeusministeriön asetus 1424/2010.

Oikeusministeriön asetus vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa 14.12.2001/1311.

Ulosottokaari 15.6.2007/705.

Oikeuskäytäntö

KKO:1987:105.

KKO:2003:46.

KKO:2005:91.

KKO:2009:12.

MAO:23/13.